

LỄ THẬT VỀ SỰ CỨU CHUỘC

Bài 21 - Phần VI-D. Sự mâu nhiệm về cảnh vườn của Đức Chúa Trời đã tạo nên tại Ê-đen.

Trong bài trước (Bài 20, phần VI-C) chúng ta đã được biết ý nghĩa mâu nhiệm về vườn Ê-đen mà Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời đã tạo nên đó là bóng về cái lòng (tâm trí) của loài người xác thịt, còn loài người chính là linh hồn, mà Lời Chúa chép là linh tánh loài người, được đặt vào trong vườn Ê-đen đó, là để nhận biết mọi sự ẩn bí của tư tưởng của thân thể xác thịt mình và quản trị thân thể đó, như Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời đã mạng lệnh cho loài người (A-đam) phải làm, như Lời Chúa đã chép trong Sáng thế ký 1:28: **Đức Chúa Trời ban phước cho loài người và phán rằng: Hãy sanh sản, thêm nhiều, làm cho đầy dẫy đất; hãy làm cho đất phục tùng, hãy quản trị loài cá dưới biển, loài chim trên trời cùng các vật sống hành động trên mặt đất.**

Chúng ta cũng hãy xem Lời Chúa đã chép gì về công việc và trách nhiệm của linh hồn (linh tánh) loài người đối với với cái lòng (cảnh vườn) của thân thể xác thịt mình:

Châm ngôn 20:27: **Linh tánh loài người vốn một ngọn đèn của Đức Giê-hô-va, dò thấu các nơi ẩn bí của lòng.**

Bản King James version chép: ^{H5397}The spirit ^{H120}of man ^{H5216}is the candle ^{H3068}of the LORD, ^{H2664}searching ^{H3605}all ^{H2315}the inward ^{H990}parts of the belly.

Chữ linh tánh - **The spirit**^{H5397} chép trong câu 27 trên, đó là chữ נֶשָׁמָה - neshamah, số 5397 ra từ chữ נָשַׁם - nasham, số 5395 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *hơi thở, thần linh, linh hồn loài người, để thở, sự mong muốn, sự khao khát;*

Chữ dò thấu - **searching**^{H2664} chép trong câu 27 trên, đó là chữ שֹׁפֵט - chaphas, số 2664 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *sự nhìn, sự tìm kiếm, sự điều tra, sự khám xét, sự thăm dò, sự nghiên cứu để biết;*

Chữ ẩn bí - **the inward**^{H2315} **parts** chép trong câu 28 trên, đó là chữ חֶדֶר - cheder, số 2315 ra từ chữ חָדַר - chadar, số 2314 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *phòng ngủ, buồng ngủ, khoang máy, phòng riêng, ở tận trong cùng, phần bên trong cùng;*

Chữ lòng - **the belly**^{H990} chép trong câu 28 trên, đó là chữ בֶּטֶן - beten, số 990 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *trong bụng, trong tử cung, trong thâm tâm, nơi tâm trí;*

Trách nhiệm của loài người (*thần linh, linh hồn, linh tánh*) là phải nhận biết tất cả mọi sự suy nghĩ, tư tưởng hình thành tại nơi tâm trí của thân thể xác thịt mình, vì Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời đã biết trước điều ma quỷ sẽ lừa dối loài người, để khiến sa vào bẫy của việc tham muốn biết điều thiện và điều ác, thông qua sự nghe, sự nhìn, sự đụng chạm, sự cảm nhận và sự ăn, sự ngủ, tức là thông qua năm giác quan mà Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời sẽ ban cho thân thể xác thịt của loài người, mà Ngài sẽ tạo dựng nên làm đồ dùng về sự công bình cho loài người (linh hồn) để sống trên trái đất này và đó là lý do mà Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời đã phán với loài người, sau khi Ngài đã tạo nên loài người và ban phước cho loài người:

Sáng thế ký 1:26-31: **Đức Chúa Trời phán rằng: Chúng Ta hãy làm nên loài người như hình Ta và theo tượng Ta, đặt quản trị loài cá biển, loài chim trời, loài súc vật, loài côn trùng bò trên mặt đất, và khắp cả đất. Đức Chúa Trời dựng nên loài người như hình Ngài; Ngài dựng nên loài người giống như hình Đức Chúa Trời; Ngài dựng nên người nam cùng người nữ. Đức Chúa Trời ban phước cho loài người và phán rằng: Hãy sanh sản, thêm nhiều, làm cho đầy dẫy đất; hãy làm cho đất phục tùng, hãy quản trị loài cá dưới biển, loài chim trên trời cùng các vật sống hành động trên mặt đất. Đức Chúa Trời lại phán rằng: Nay, Ta sẽ ban cho các người mọi thứ cỏ kết hạt mọc khắp mặt đất, và các loài cây sanh quả có hạt giống; ấy sẽ là đồ ăn cho các người. Còn các loài thú ngoài đồng, các loài chim trên trời, và các động vật khác trên mặt đất, phàm giống nào có sự sống thì Ta ban cho mọi thứ cỏ xanh để dùng làm đồ ăn; thì có như vậy. Đức Chúa Trời thấy các việc Ngài đã làm thật rất tốt lành. Vậy, có buổi chiều và buổi mai; ấy là ngày thứ sáu.**

Chữ quản trị - **dominion**^{H7287} chép trong câu 28 trên, đó là chữ רָדָה - radah, số 7287 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *quyền cai trị, quyền thống trị, quyền chinh phục, quyền chi phối, quyền vượt cao hơn hẳn, quyền vượt trội, quyền giày đạp, quyền nô dịch hóa, quyền ngự trị (theo Luật pháp đã được Đức Chúa Trời đặt trong loài người từ khi loài người còn ở trong Đức Chúa Trời).*

Chữ phục tùng - **subdue**^{H3533} chép trong câu 28 trên, đó là chữ כָּבַשׁ - kabash, số 3533 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *chinh phục, bắt phục, khuất phục, bắt phải tuân theo, bắt làm tôi mọi, bắt phải phục vụ;*

Chữ **đất** mà Giê-hô-Va Đức Chúa Trời đã mạng lệnh cho loài người (linh hồn) phải **làm cho đất phục tùng** đó là nói về trái đất cùng muôn vật bởi đất mà được tạo nên, trong đó có thân thể xác thịt bằng bụi đất mà Giê-hô-Va Đức Chúa Trời đã nắn nên thành thân hình cho loài người sử dụng, như cái nhà tạm cho linh hồn loài người sống ở trên đất này trải suốt thời gian Giê-hô-Va Đức Chúa Trời cho phép người ta sống, để Ngài thử thách, tôi luyện, luyện lọc theo tiêu chuẩn công bình của Lời Đức Chúa Trời, để tìm một dòng dõi thánh, một nước thầy tế lễ cho Ngài.

Việc Giê-hô-Va Đức Chúa Trời tạo nên một cảnh vườn tại Ê-đen và Ngài đặt loài người vào đó để trồng và giữ vườn, là bóng về việc sau khi Giê-hô-Va Đức Chúa Trời lấy bụi đất nắn nên thân hình cho loài người ở và cho loài người biết trách nhiệm của mình là phải trồng và giữ vườn, cùng quản trị đất, làm cho đất phục tùng, nghĩa là linh hồn loài người phải nhận biết tất cả mọi sự suy nghĩ, mọi sự toan tính nơi tâm trí của thân hình bằng bụi đất của mình, vì Giê-hô-Va Đức Chúa Trời đã biết trước về sự loài người (A-đam) sẽ chết, cũng như sự sa ngã của một chê-ru-bin mang tên Lucifer (**một trong các quan trưởng** của Đức Chúa Trời), khi loài người ăn trái của cây biết điều thiện và điều ác mà Giê-hô-Va Đức Chúa Trời đã trồng nơi vườn của Ngài.

Giê-hô-Va Đức Chúa Trời đã phán mạng lệnh của Ngài cho A-đam, trước khi Ê-va được tạo nên, nhưng A-đam đã không để ý đến mạng lệnh của Đức Giê-hô-va, điều đó có nghĩa là nếu loài người không cẩn thận suy gẫm mạng lệnh của Giê-hô-Va Đức Chúa Trời, thì cũng giống như người trồng vườn và giữ vườn không thường xuyên chăm sóc vườn, thì sẽ không nhận biết tình trạng của những cây mà người ấy đã trồng và nếu cây không được chăm tưới, tía sửa, thì cây sẽ không sanh bông trái cho người ấy vậy.

Vì hết thấy các mạng lệnh của Giê-hô-Va Đức Chúa Trời ban cho loài người, đều là cây sự sống cho linh hồn loài người và nếu cây không được chăm tưới, thì sự sanh bông trái cho sự sống của người đó sẽ trở nên ngắt ngào, như Lời Chúa đã chép.

Phục truyền luật lệ ký 6:1-25: Vả, này là điều răn, luật lệ và mạng lệnh mà Giê-hô-va Đức Chúa Trời các người đã phán dặn ta dạy lại cho, để các người làm theo nó trong xứ mà các người sẽ đi vào nhận lấy; hầu cho người kính sợ Giê-hô-va Đức Chúa Trời người, trọn đời, người và con cháu người vâng giữ các luật lệ và điều răn của Ngài mà ta truyền cho người, để người được sống lâu ngày. Hỡi Y-sơ-ra-ên, người hãy nghe lấy và cẩn thận làm theo, hầu cho người được phước và thêm lên nhiều trong xứ đơm sữa và mật, y như Giê-hô-va Đức Chúa Trời của tổ phụ người đã phán hứa cùng người. Hỡi Y-sơ-ra-ên! hãy nghe: Giê-hô-va Đức Chúa Trời chúng ta là Giê-hô-va có một không hai. Người phải hết lòng, hết ý, hết sức kính mến Giê-hô-va Đức Chúa Trời người. Các Lời mà ta truyền cho người ngày nay sẽ ở tại trong lòng người; khá ân cần dạy dỗ điều đó cho con cái người và phải nói đến, hoặc khi người ngồi trong nhà, hoặc khi đi ngoài đường, hoặc lúc người nằm, hay là khi trở dậy. Khá buộc nó trên tay mình như một dấu, và nó sẽ ở giữa hai con mắt người như ấn chỉ; cũng phải viết các Lời đó trên cột nhà, và trên cửa người. Khi Giê-hô-va Đức Chúa Trời người đã dẫn người vào xứ mà Ngài thề cùng tổ phụ người, là Áp-ra-ham, Y-sác, và Gia-cốp, đặt ban cho người, khiến người lấy được những thành lớn và tốt mà người không có xây cất; những nhà đầy đủ các thứ của mà người không có chất chứa; các giếng mà người không có đào; cây nho và cây ô-li-ve mà người không có trồng; khi người ăn và được no nê, khá giữ lấy mình, kẻo người quên Đức Giê-hô-va, là Đấng đã đem người ra khỏi xứ Ê-díp-tô, tức là khỏi nhà nô lệ. Người phải kính sợ Giê-hô-va Đức Chúa Trời người, phục sự Ngài, và lấy Danh Ngài mà thề. Chớ theo các thần khác trong những thần của các dân tộc ở xung quanh các người, vì Giê-hô-va Đức Chúa Trời người ngự ở giữa người là Đức Chúa Trời kỳ tà, e cơn thịnh nộ của Giê-hô-va Đức Chúa Trời người nổi lên cùng người, và Ngài diệt người khỏi mặt đất chẳng. Các người chớ thử Giê-hô-va Đức Chúa Trời các người, như đã thử Ngài tại Ma-sa. Khá cẩn thận giữ lấy những điều răn, chứng cứ, và luật lệ của Giê-hô-va Đức Chúa Trời các người đã truyền cho người. Vậy, người phải làm điều ngay thẳng và tốt lành trước mặt Đức Giê-hô-va, để người được phước và vào nhận lấy xứ tốt đẹp mà Đức Giê-hô-va đã thề hứa cùng tổ phụ người, để ban cho người; và Đức Giê-hô-va sẽ đuổi hết những kẻ thù nghịch ra khỏi trước mặt người, y như Ngài đã phán vậy. Về ngày sau, khi con người hỏi người rằng: Các chứng cứ, luật lệ, và mạng lệnh này là chi, mà Giê-hô-va Đức Chúa Trời chúng tôi đã truyền cho cha? thì hãy đáp rằng: Chúng ta đã bị làm tội mọi cho Pha-ra-ôn tại xứ Ê-díp-tô, và Đức Giê-hô-va có dùng tay mạnh đem chúng ta ra khỏi xứ ấy. Đức Giê-hô-va có làm trước mặt chúng ta những dấu kỳ và phép lạ rất lớn lao đáng sợ, mà hại xứ Ê-díp-tô, Pha-ra-ôn, và cả nhà người; Ngài đã đem chúng ta ra khỏi xứ ấy, để dẫn

vào xứ Ngài đã thề cùng tổ phụ chúng ta; để ban cho chúng ta. Đức Giê-hô-va có phán cùng chúng ta khá làm theo các luật lệ này, kính sợ Giê-hô-va Đức Chúa Trời chúng ta, hầu cho chúng ta được phước luôn luôn, và được Ngài bảo tồn sự sống cho chúng ta y như Ngài đã làm đến ngày nay. Vả, chúng ta sẽ được xứng là công bình nếu chúng ta cẩn thận làm theo các điều răn này trước mặt Giê-hô-va Đức Chúa Trời chúng ta, y như Ngài đã phán dặn vậy.

Giô-suê 1:8: Quyển sách luật pháp này chớ xa miệng ngươi, hãy suy gẫm ngày và đêm, hầu cho cẩn thận làm theo mọi điều đã chép ở trong; vì như vậy ngươi mới được may mắn trong con đường mình, và mới được phước.

Châm ngôn 4:20-27: Hỡi con, hãy chăm chỉ về các Lời Ta, khá nghiêng tai nghe những bài giảng thuyết của Ta. Các Lời ấy chớ để xa khỏi mắt con, hãy giữ lấy nơi lòng con. Vì Lời ấy là sự sống cho người nào tìm được nó, và sự khỏe mạnh cho toàn thân thể của họ. Khá cẩn thận giữ tấm lòng của con hơn hết, vì các nguồn sự sống do nơi nó mà ra. Con hãy dẹp ra sự gian tà của miệng, và bỏ cách xa con sự giả dối của môi. Mất con hãy ngó ngay trước mặt, và mí mắt con khá xem thẳng trước mặt con. Hãy ban bằng cái nẻo của chân con đi, và lập cho vững vàng các đường lối con, chớ xây qua bên hữu hay bên tả; Hãy dời chân con khỏi sự ác.

Trong các bài trước, chúng ta đã học và biết trình tự công việc mà Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời đã làm từ ngày thứ nhất cho tới ngày thứ sáu của cuộc sáng thế, là trình tự các công việc của Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời tiếp tục làm cho loài người trên đất này, cho tới khi kế hoạch tìm một dòng dõi thánh, một nước thầy tế lễ đã hoàn thành, nghĩa là Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời sẽ tiếp tục làm công việc này cho hết thảy loài người, khi một linh hồn được tạo nên cho một người được sanh ra trong thân thể xác thịt, thì linh hồn người ấy sẽ được luyện lọc theo trình tự mà Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời đã làm từ lúc ban đầu, vì hết thảy loài người sẽ được sanh ra trên đất này, thì mọi linh hồn người ta sẽ phải đối diện với Lời của Đức Chúa Trời đã chép trong Kinh Thánh và hết thảy các Lời được chép trong Kinh Thánh và Thần của Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời cũng sẽ dắt dẫn linh hồn người đó theo kế hoạch tìm một dòng dõi thánh, một nước thầy tế lễ của Ngài, không có ngoại trừ.

Ma-thi-ơ 14:1-51: Khi Đức Chúa Jêsus ra khỏi đền thờ, đang đi, thì môn đồ đến gần để chỉ cho Ngài xem các nhà thuộc về đền thờ. Ngài phán rằng: Các người có thấy mọi điều đó chẳng? Quả thật, Ta nói cùng các người, đây sẽ không còn một hòn đá nào chồng trên một hòn khác mà không bị đổ xuống. Ngài đang ngồi trên núi ô-li-ve, môn đồ tới riêng cùng Ngài, và nói rằng: Xin Chúa phán cho chúng tôi biết lúc nào những sự đó sẽ xảy ra? và có điềm gì chỉ về sự Chúa đến và tận thế. Đức Chúa Jêsus đáp rằng: Hãy giữ, kẻo có kẻ dỗ dành các người. Vì nhiều người sẽ mạo Danh Ta đến mà nói rằng: Ta là Đấng Christ; và sẽ dỗ dành nhiều người. Các người sẽ nghe nói về giặc và tiếng đồn về giặc: hãy giữ mình, đừng bối rối, vì những sự ấy phải đến; song chưa là cuối cùng đâu. Dân này sẽ dấy lên nghịch cùng dân khác, nước nọ nghịch cùng nước kia; nhiều chỗ sẽ có đói kém và động đất. Song mọi điều đó chỉ là đầu sự tai hại. Bấy giờ, người ta sẽ nộp các người trong sự hoạn nạn và giết đi; các người sẽ bị mọi dân ghen ghét vì Danh Ta. Khi ấy cũng có nhiều kẻ sẽ sa vào chước cám dỗ, phản nghịch nhau, và ghen ghét nhau. Nhiều tiên tri giả sẽ nổi lên và dỗ dành lắm kẻ. Lại vì cơ tội ác sẽ thêm nhiều thì lòng yêu mến của phần nhiều người sẽ nguội lặn. Nhưng kẻ nào bền chí cho đến cuối cùng, thì sẽ được cứu. Tin Lành này về nước Đức Chúa Trời sẽ được giảng ra khắp đất, để làm chứng cho muôn dân. Bấy giờ sự cuối cùng sẽ đến. Khi các người sẽ thấy sự gớm ghiếc tàn nát lập ra trong nơi thánh, mà đấng tiên tri Đa-ni-ên đã nói (ai đọc phải để ý), thì ai ở trong xứ Giu-đê hãy trốn lên núi; ai ở trên mái nhà, đừng xuống chuyên của cải trong nhà; và ai ở ngoài ruộng, đừng trở về lấy áo mình. Đang lúc đó, khốn khó thay cho đàn bà có mang, và đàn bà cho con bú! Hãy cầu nguyện cho các người khỏi trốn tránh nhằm lúc mùa đông hay là ngày Sa-bát; vì lúc ấy sẽ có hoạn nạn lớn, đến nỗi từ khi mới có trời đất cho đến bây giờ chưa từng có như vậy, mà sau này cũng không hề có nữa. Nếu những ngày ấy không giảm bớt, thì chẳng có một người nào được cứu; song vì các người được chọn, thì những ngày ấy sẽ giảm bớt. Khi ấy, nếu có ai nói với các người rằng: Kia Đấng Christ ở đây hay là: Ở đó, thì đừng tin. Vì nhiều christ giả và tiên tri giả sẽ dấy lên, làm những dấu lớn, phép lạ, nếu có thể được thì họ cũng đến dỗ dành chính những người được chọn. Nay, Ta đã bảo trước cho các người. Vậy nếu người ta nói với các người rằng: Nay, Ngài ở trong đồng vắng, thì đừng đi đến; nay, Ngài ở trong nhà thì đừng tin. Vì như chớp phát ra từ phương đông, nháng đến phương tây, thì sự Con người đến sẽ cũng thế ấy. Nơi nào có xác chết, thì những chim ó sẽ nhóm tại

đó. Sự tai nạn của những ngày đó vừa mới qua, thì mặt trời liền tối tăm, mặt trăng không sáng, các ngôi sao từ trên trời sa xuống, và thế lực của các tầng trời rung động. Khi ấy, diêm Con người sẽ hiện ra ở trên trời, mọi dân tộc dưới đất sẽ đấm ngực, và thấy Con người lấy đại quyền đại vinh ngự trên mây trời mà xuống. Ngài sẽ sai thiên sứ mình dùng tiếng kèn rất lớn mà nhóm lại những kẻ đã được lựa chọn của Ngài ở khắp bốn phương, từ cuối phương trời này cho đến tận phương kia. Hãy nghe lời ví dụ về cây vả, vừa lúc nhành non, lá mới đâm, thì các người biết mùa hạ gần tới. Cũng vậy, khi các người thấy mọi điều ấy, khá biết rằng Con người gần đến, Ngài đang ở trước cửa. Quả thật, Ta nói cùng các người, dòng dõi này chẳng qua trước khi điều kia chưa xảy đến. Trời đất sẽ qua, nhưng Lời Ta nói chẳng bao giờ qua đi. Về ngày và giờ đó, chẳng có ai biết chi cả, thiên sứ trên trời hay là Con cũng vậy, song chỉ một mình Cha biết mà thôi. Trong đời Nô-ê thế nào, khi Con người đến cũng thế ấy. Vì trong những ngày trước nước lụt, người ta ăn, uống, cưới, gả như thường cho đến ngày Nô-ê vào tàu, và người ta không ngờ chi hết cho đến khi nước lụt tới mà đùa đem đi hết thảy, khi Con người đến cũng như vậy. Lúc ấy, sẽ có hai người nam ở trong một đồng ruộng, một người được đem đi, còn một người bị để lại; và có hai người nữ đang xay cối, một người được đem đi, còn một người bị để lại. Vậy hãy tỉnh thức, vì các người không biết ngày nào Chúa mình sẽ đến. Hãy biết rõ, nếu người chủ nhà đã hay canh nào kẻ trộm sẽ đến, thì tỉnh thức, không để cho đào ngạch nhà mình. Vậy thì các người cũng hãy chực cho sẵn, vì Con người sẽ đến trong giờ các người không ngờ. Ai là đầy tớ trung tín và khôn ngoan, mà người chủ đặt cai trị đầy tớ mình, đừng cho đồ ăn đúng giờ? Phước cho đầy tớ đó, khi chủ đến thấy làm như vậy! Quả thật, Ta nói cùng các người, chủ sẽ đặt kẻ ấy coi sóc cả gia tài mình. Nếu, trái lại, là một đầy tớ xấu, nó nghĩ thầm rằng: Chủ ta đến chậm, bèn đánh kẻ cùng làm việc với mình, và ăn uống với phường say rượu, thì chủ nó sẽ đến trong ngày nó không ngờ và giờ nó không biết. Chủ sẽ đánh xé xương và định phần nó đồng với kẻ giả hình. Đó là nơi sẽ có khóc lóc và nghiêng răng.

Trong bài trước (bài 20), chúng ta đã học và biết công việc mà Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời đã làm trong ngày thứ sáu của cuộc sáng thế đó là bóng về một nguyên tắc trải các thời đại, về việc hết thảy những người nào sẽ tin đến Danh của Đức Chúa Jêsus Christ, thì phải nhờ cậy Đức Thánh-Linh, là Thần Lẽ thật mà nhận biết ý nghĩa mâu nhiệm của các Lời đã chép thành văn tự trong năm sách của Mô-i-se, cùng sự thực hành làm theo Lời Đức Chúa Trời theo Lẽ thật, chứ không theo cách cũ của văn tự, như Đức Chúa Jêsus Christ đã phán:

Giăng 4:21-24: Đức Chúa Jêsus phán rằng: **Hỡi người đàn bà, hãy tin Ta, giờ đến, khi các người thờ lạy Cha, chẳng tại trên hòn núi này, cũng chẳng tại thành Giê-ru-sa-lem. Các người thờ lạy sự các người không biết, chúng ta thờ lạy sự chúng ta biết, vì sự cứu chuộc bởi người Giu-đa mà đến. Nhưng giờ hầu đến, và đã đến rồi, khi những kẻ thờ phượng thật lấy tâm thần và lẽ thật mà thờ phượng Cha: ấy đó là những kẻ thờ phượng mà Cha ưa thích vậy. Đức Chúa Trời là Thần, nên ai thờ lạy Ngài thì phải lấy tâm thần và lẽ thật mà thờ lạy.**

Khi linh hồn người tin Chúa biết nhờ quyền phép của Đức Thánh-Linh và của Lẽ thật mà được sanh lại, thì kể từ đó, khi người ấy đối diện với Lời Đức Chúa Trời chép trong Kinh Thánh, thì ấy là người đó đang đối diện với hương Đông của cảnh vườn tại Ê-đen của Đức Chúa Trời vậy, và người ấy phải hiểu và thờ phượng Đức Chúa Trời bằng tâm thần và bằng Lẽ thật, nghĩa là theo cách mới của Đức Thánh-Linh, như Lời Chúa đã chép.

Rô-ma 7:1-6: **Hỡi anh em (vì tôi nói với những kẻ biết luật pháp), vậy anh em há chẳng biết rằng luật pháp chỉ cai trị người ta khi còn sống hay sao? Cho nên, đàn bà có chồng, hễ chồng còn sống bao lâu, thì luật pháp buộc phải theo chồng bấy lâu; nhưng nếu chồng chết, thì người vợ được thoát khỏi luật pháp đã buộc mình với chồng. Vậy nếu đang lúc chồng còn sống, mà vợ đi lấy người khác, thì phải bị kêu là đàn bà ngoại tình; nhưng nếu chồng chết, thì vợ được buông tha khỏi luật pháp, dầu lấy người khác cũng chẳng phải là đàn bà ngoại tình vậy. Hỡi anh em ta, anh em cũng như vậy, bởi thân thể của Đấng Christ, anh em đã chết về luật pháp, đặng thuộc về người khác, tức là người đã từ kẻ chết sống lại, hầu cho chúng ta được kết quả cho Đức Chúa Trời. Vì khi chúng ta còn sống theo xác thịt, thì các tình dục xấu xa bị luật pháp xui khiến, hành động trong chi thể chúng ta và kết quả cho sự chết. Nhưng bây giờ chúng ta đã chết về luật pháp, là điều bắt buộc mình, thì được buông tha khỏi luật pháp đặng hầu việc Đức Chúa Trời theo cách mới của Thánh Linh, chớ không theo cách cũ của văn tự.**

Chữ **buông tha - delivered**^{G2673} chép trong câu 6 trên, đó là chữ **καταργέω - katargeo**, số 2673 của tiếng Hy-lạp (Greek) có nghĩa là: *được giải cứu, giải phóng, giải thoát hoàn toàn khỏi sự rửa sạch của Luật pháp*

(thông qua quyền phép của huyết Đức Chúa Jêsus Christ đổ ra trên thập tự giá).

Trách nhiệm của A-đam (linh hồn) là **trồng và giữ vườn**, mà ý nghĩa của chữ **trồng** và **giữ** đó là:

Chữ **để trồng** - to dress^{H5647} chép trong Sáng thế ký 2 câu 15, đó là chữ **לַבַּד** - ‘abad, số 5647 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *để làm việc, để phục vụ, để đáp ứng mục đích, để trau dồi, để chuẩn bị, để khiến mình trở nên bầy tôi trung thành, để bắt buộc phải làm việc và lao động, điều được đặt ra để dấn vào sự phục vụ, để rèn tập để trở nên người thờ phượng;*

Chữ **giữ** - to keep^{H8104} chép trong Sáng thế ký 2 câu 15, đó là chữ **שָׁמַר** - shamar, số 8104 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *sự gìn giữ, sự bảo quản, sự bảo vệ, sự tuân theo, sự canh chừng, sự canh gác, sự không để cho bị thiếu hụt hay là mất đi, sự quan sát, sự nhận xét, sự tôn trọng, sự chú ý giữ, sự chịu trách nhiệm về nó, sự theo dõi và ngăn chặn mọi sự xấu không để cho xảy ra, sự duy trì, sự ghi nhớ, sự kỷ niệm, sự tán dương, sự ca tụng, sự quan tâm đến;*

Chúng ta đã biết Lời của Đức Chúa Trời là cây sự sống và cái vườn mà Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời đã tạo nên tại Ê-đen đó là công việc Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời lấy bụi đất nắn nên hình người và khi thân hình này đã được nắn nên thì Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời hà sanh khí của Ngài vào lỗ mũi của thân hình đó và sự hà sanh khí vào thân hình đó là bóng về việc Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời đặt loài người (linh hồn) vào trong vườn tại Ê-đen của Đức Chúa Trời vậy. Như vậy cái vườn đó chính là nơi tâm trí, còn được gọi là cái lòng loài người.

Vì linh tánh (linh hồn) loài người được Lời Chúa ví là ngọn đèn của Đức Giê-Hô-Va, có chức năng, nghĩa là có trách nhiệm quản trị tâm trí, còn được gọi là cái lòng và là cái vườn của Đức Giê-Hô-Va đã tạo nên để giao cho linh hồn loài người quản trị. Công việc của ngọn đèn này là phải soi sáng các nơi ẩn bí của lòng, tức là sự tìm kiếm, kiểm soát mọi ý tưởng của tâm trí xác thịt, bắt phải phục theo Lời của Đức Chúa Trời.

Trong bài học hôm nay, chúng ta cùng nhau suy gẫm những sự mẫu nhiệm trong công việc của Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời, đó là Ngài đã tạo nên nguồn nước duy trì sự sống cho cảnh vườn tại Ê-đen của Đức Chúa Trời.

Sáng thế ký 2:8-15: Giê-hô-va Đức Chúa Trời khiến đất mọc lên các thứ cây đẹp mắt, và trái thì ăn ngon; giữa vườn lại có cây sự sống cùng cây biết điều thiện và điều ác. Một con sông từ Ê-đen chảy ra đặng tưới vườn; rồi từ đó chia ra làm bốn ngả. Tên ngả thứ nhất là Bi-sôn; ngả đó chảy quanh xứ Ha-vi-la, là nơi có vàng. Vàng xứ này rất cao; đó lại có nhũ hương và bích ngọc. Tên sông thứ nhì là Ghi-hôn, chảy quanh xứ Cu-sơ. Tên sông thứ ba là Hi-đê-ke, chảy về phía đông bờ cõi A-si-ri. Còn sông thứ tư là sông Ô-phơ-rát. Giê-hô-va Đức Chúa Trời đem người ở vào cảnh vườn tại Ê-đen để trồng và giữ vườn.

Chữ **một con sông** - a river^{H5104} chép trong câu 10 trên, đó là chữ **נָהָר** - nahar, số 5104 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *một dòng sông, để chiếu sáng, để soi sáng, sự thịnh vượng, sự phát đạt, sự vui mừng, sự hào hứng, sự phấn khởi, sự nhóm họp, sự tập họp lại, làm nhẹ đi gánh nặng, làm bớt đi ưu phiền,*

Chữ **chảy ra** - went^{H3318} out chép trong câu 10 trên, đó là chữ **יָצָא** - yatsa, số 3318 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *sự chảy ra, sự tuôn đổ ra, sự tuôn chảy ra, sự trải ra, sự căng ra, sự truyền bá ra,*

Chữ **Ê-đen** - Eden^{H5731} chép trong câu 10 trên, đó là chữ **עֵדֵן** - Eden, số 5731 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *khỏa lạc, niềm vui thích, điều thích thú, ý muốn, ý thích, làm vui thích, làm vui sướng, dễ chịu, vừa ý;*

Chữ **tưới** - watered^{H8248} chép trong câu 10 trên, đó là chữ **שָׁקַח** - shaqah, số 8248 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *sự ban cho uống nước, sự tưới nước, sự rửa vết thương, sự uống nước, khiến cho được uống nước,*

Chữ **vườn** - the garden^{H1588} chép trong câu 10 trên, đó là chữ **גַּן** - gan, số 1588 ra từ chữ **גַּנָּן** - ganan, số 1598 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *cái vườn, đất đai có hàng rào vây quanh, để che chở, để phòng thủ, để bảo vệ, bảo hộ, để chống giữ, vỏ bọc, cái bọc ngoài, để bao vây quân địch, luật sư bào chữa;*

Chữ **chia ra** - parted^{H6504} chép trong câu 10 trên, đó là chữ **פָּרַד** - parad, số 6504 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *trải ra, phân tách ra thành, trải rộng ra, phân chia ra;*

Chữ **ngả** - heads^{H7218} chép trong câu 10 trên, đó là chữ **רֹשׁ** - ro'sh số 7218 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *đầu, đoạn đầu, phần đầu, ngọn, nguồn, khởi đầu,*

Chữ **tên** - name^{H8034} chép trong câu 11 trên, đó là chữ **שֵׁם** - shem, số 8034 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *tên, uy quyền, bốn tánh, thanh danh, sự tôn trọng,*

Chữ **thứ nhất** - the first^{H259} chép trong câu 11 trên, đó là chữ **אֶחָד** - ‘echad, số 259 ra từ chữ **אֶחָד** - ‘achad, số 258 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *số một, đầu tiên, trước hết, duy nhất, một lần cho tất cả; trở nên sắc*

bén, để hiệp làm một, sự suy ra, sự rút ra tiêu điểm, sự tập tung tư tưởng để đi hướng này hay hướng khác;

Chữ **Bi-sôn - Pison**^{H6376} chép trong câu 11 trên, đó là chữ פִּישׁוֹן - piyshown, số 6376 ra từ chữ פּוּשׁ - puwsh, số 6335 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *sự gia tăng thêm, sự làm cho tản mạn, sự làm cho tan tác, sự phân tán, sự rải rác; sự truyền bá ra, sự trải rộng ra, hành động cách tự hào, sự lộng lẫy, sự huy hoàng, sự phát triển nhanh chóng;*

Chữ **chạy quanh - compasseth**^{H5437} chép trong câu 11 trên, đó là chữ כַּבַּב - cabab, số 5437 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *sự suy đi xét lại trong trí, thay đổi hướng, sự chỉ huy, sự cai trị, sự lãnh đạo, sự hướng dẫn, sự bao vây quân địch, sự choán đường, sự ngăn chặn, sự di chuyển, sự dời đi, sự trở lại, sự dời chỗ ở;*

Chữ **xứ Ha-vi-la - land**^{H776} of Havilah^{H2341} chép trong câu 11 trên, đó là chữ חַוִּילָה - Chaviylah, số 2341 ra từ chữ חַוָּל - cuwl, số 2342 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *vòng tròn, vòng quanh, sự xoắn, sự bện, làm cho quay cuồng, gió lốc, gió cuốn lộn, làm cho sợ hãi, làm cho đau đớn, làm cho thống khổ, làm cho phiền lòng, làm cho nhảy múa, làm cho bị thương, làm cho chờ đợi cách thiết tha;*

Chữ **có vàng - gold**^{H2091} chép trong câu 11 trên, đó là chữ זָהָב - zahab, số 2091 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *vàng, kim loại mang tên vàng, thước đo của trọng lượng, ánh sáng mờ, thời tiết đẹp, bầu trời trong sáng;*

Chữ **rất cao - good**^{H2896} chép trong câu 12 trên, đó là chữ טוֹב - towb, số 2896 ra từ chữ טוֹב - towb, số 2895 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *tốt, hài lòng, chấp nhận được, tuyệt vời, có giá trị cao, có ích lợi, quý giá,*

Chữ **nhũ hương - bdellium**^{H916} chép trong câu 12 trên, đó là chữ בְּדֹלַח - bedolach, số 916 ra từ chữ בְּדָל - badal, số 914 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *nhựa cây tỏa ra mùi thơm khi bị đốt nóng, khiến cho phân biệt được, khiến cho biết sự khác thường, để phân chia ra, để tách biệt ra, để chia ra từng phần, để tỏ ra sự khác biệt, để loại trừ;*

Chữ **bích ngọc - the onyx**^{H7718} stone^{H68} chép trong câu 12 trên, đó là chữ שֹׁהַם - shoham, số 7718 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *đá mã não, đá quý hiếm, để làm cho trắng bọt đi, làm cho trắng,*

Chữ **thứ nhì - the second**^{H8145} chép trong câu 13 trên, đó là chữ שֵׁנִי - sheny, số 8145 ra từ chữ שְׁנָה - shanah, số 8138 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *thứ hai, thứ nhì theo thứ tự, để nhắc lại, lần thứ nhì, làm lần nữa về thời gian, để thay đổi, bản sao lục giống hệt như cái ban đầu, tính ưu việt hơn, tốt hơn, sự sửa đổi, sự sửa lại, làm biến đổi, làm biến hoá,*

Chữ **Ghi-hôn - Gihon**^{H1521} chép trong câu 13 trên, đó là chữ גִּיחוֹן - Giychown, số 1521 ra từ chữ גִּיחַ - giyach, số 1518 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *sự phun vọt ra, sự bộc lộ tràn trề, sự phát hành ra, công việc nặng nề để tỏ ra, sự truyền đạt để báo tin;*

Xứ mà bản tiếng Việt chép là **xứ Cu-sơ (?)** Nguyên bản chép là **land**^{H776} of Ethiopia^{H3568}, tức là **vùng đất Ê-thi-ô-pia**, chép trong câu 13 trên, đó là chữ כּוּשׁ - Kuwsh (phát âm là *Cush*, có nghĩa là **đen**), số 3568 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: **đen;**

Cush (Cúc) cũng là tên một con trai của Cham, cháu của Nô-ê; Cúc (Cush) là tổ tiên của người Cush sống ở vùng cực nam của châu Phi (Africa) (Sáng thế ký 10:6,7; 10:8; 1 Sử ký 1:8-9-10; Thi-thiên 7 - theo đề tựa)

Chữ **thứ ba - the third**^{H7992} chép trong câu 14 trên, đó là chữ שְׁלִישִׁי - sheliyshiy, số 7992 ra từ chữ שְׁלוּשׁ - shalowsh, số 7969 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *thứ ba (theo thứ tự), phần thứ ba, lần thứ ba, hạng thứ ba, bộ ba, ba lần;*

Chữ **Hi-đê-ke - Hiddekel**^{H2313} chép trong câu 14 trên, đó là chữ חִדְדֶּקֶל - Chiddeqel, số 2313 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *nhanh chóng, mau lẹ,*

Chữ **phía đông - the east**^{H6926} chép trong câu 14 trên, đó là chữ קִדְמָה - qidmah, số 6926 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *ở phía trước, hướng về phía Đông, hướng Đông, đối diện với hướng Đông, hướng Đông của..*

Chữ **bờ cõi A-si-ri - Assyria**^{H804} chép trong câu 14 trên, đó là chữ אַשּׁוּר - Ashshuwr, số 804 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *có kết quả, thành công, thắng lợi, thành đạt;*

A-si-ri - Assyria là nói theo cách phát âm của chữ **Ashshuwr** trong ngôn ngữ Hê-bơ-rơ, cũng là tên của A-su-rơ, một trong các con trai của Sem, cháu của Nô-ê (Sáng thế ký 10:22; 1 Sử ký 1:17).

Chữ **thứ tư - the fourth**^{H7243} chép trong câu 14 trên, đó là chữ רְבִיעִי - **rebiy'iy**, số 7243 ra từ chữ רַבָּע - raba', số 7251 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: **thứ tư (theo thứ tự), phần thứ tư; vườn dài ra bốn hướng, giúp ích cho sự tìm ra nguồn gốc;**

Chữ **Ồ-phơ-rát - Euphrates**^{H6578} chép trong câu 14 trên, đó là chữ פְּרָת - **Perath**, số 6578 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: **sự sanh ra nhiều trái, sự đột phá ra phía trước, sự tuôn chảy mạnh, sự vội vã gấp rút,**

Chữ **đem - took**^{H3947} chép trong câu 15 trên, đó là chữ לָקַח - **laqach**, số 3947 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: **cầm, nắm, giữ, bắt, chiếm, tìm về, đem về, thừa nhận, công nhận, chấp nhận, sở hữu, giành được, thu được, kiếm được, mang theo, cưới, nắm giữ lấy, mang theo, kén chọn, lựa chọn, thấu hiểu, sử dụng;**

Chữ **đặt - put**^{H3240} chép trong câu 15 trên, đó là chữ נָחַ - **yanach**, số 3240 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: **sự gửi, ký gửi (liên quan đến việc cho phép ở lại tại đó), dành cho, ban cho, tặng cho, sắp đặt, bố trí, để lại tại đó, nơi ở, cho phép, đặt vào đó;**

Chữ **loài người - the man**^{H120} chép trong câu 15 trên, đó là chữ אָדָם - 'adam, số 120 ra từ chữ אָדָם - adam, số 119 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: **loài người, người nam, người đầu tiên được tạo nên trên đất này; để trở nên đỏ, để nhuộm đỏ, khiến cho tỏ ra màu đỏ, để bày tỏ huyết trên mặt, chịu sự cọ xát để tỏ ra màu đỏ,**

Chữ **để trông - to dress**^{H5647} chép trong câu 15 trên, đó là chữ עָבַד - 'abad, số 5647 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: **để làm việc, để phục vụ, để đáp ứng mục đích, để trau dồi, để chuẩn bị, để khiến mình trở nên bày tỏ trung thành, để bắt buộc phải làm việc và lao động, điều được đặt ra để dẫn dắt vào sự phục vụ, để rèn tập để trở nên người thờ phượng;**

Chữ **giữ - to keep**^{H8104} chép trong Sáng thế ký 2 câu 15 trên, đó là chữ שָׁמַר - **shamar**, số 8104 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: **sự gìn giữ, sự bảo quản, sự bảo vệ, sự tuân theo, sự canh chừng, sự canh gác, sự không để cho bị thiếu hụt hay là mất đi, sự quan sát, sự nhận xét, sự tôn trọng, sự chú ý giữ, sự chịu trách nhiệm về nó, sự theo dõi và ngăn chặn mọi sự xấu không để cho xảy ra, sự duy trì, sự ghi nhớ, sự kỷ niệm, sự tán dương, sự ca tụng, sự quan tâm đến;**

Chúng ta vừa tìm hiểu và được ý nghĩa chi tiết từng chấm, từng nét trong các chữ của ngôn ngữ Hê-bơ-rơ về các Lời của Giê-hô-va Đức Chúa Trời đã được chép trong sách Sáng thế ký và chúng ta cũng được thấy những sự lạ lùng trong các chữ được chép xuống, theo cách loài người hiểu, thì có những chữ khi được dịch thì đồng âm, nhưng không đồng nghĩa, còn theo như nguyên bản tiếng Hê-bơ-rơ, thì khác chữ thì sẽ khác nghĩa.

Tại trong đoạn 2 này, từ câu số 8 đến câu 15 có hai chữ, khi người ta dịch ở câu 8 thì cùng ngôn ngữ (English) được dùng để dịch là **đặt - put**^{H7760}, nhưng tiếng Hê-bơ-rơ là chữ שָׁמַר - **suwm**, số 7760 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: **sự sắp đặt, sự đặt vào, sự chỉ định, sự buộc, sự đóng, sự dựng, sự chọn, sự bổ nhiệm, sự lập, sự quy định, sự bố trí, sự điều khiển, sự chi phối, sự cai quản, sự ra lệnh, sự thiết lập, sự uỷ nhiệm, sự định đoạt, sự quyết định, sự đưa cho, sự trao cho, sự giao phó cho, sự đem lại, sự thay đổi, sự biến đổi;**

Tại câu 15 trong Sáng thế ký đoạn 2, thì cũng là chữ **đặt - put**^{H3240} trong ngôn ngữ dịch (là English) nhưng trong ngôn ngữ Hê-bơ-rơ thì không phải là chữ שָׁמַר - **suwm**, số 7760 như đã chép trong câu 8, mà là chữ נָחַ - **yanach**, số 3240 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: **sự gửi, sự ký gửi (liên quan đến việc cho phép ở lại tại đó), sự dành cho, sự ban cho, sự tặng cho, sự sắp đặt, sự bố trí, sự để lại tại đó, sự cho phép, sự đặt vào đó;**

Chúng ta đang thờ phượng Đức Chúa Trời, là Đấng Lạ Lùng và chính Ngài đã cho phép mọi sự được xảy ra để tìm kiếm trong những người hầu việc Ngài, ai là người có lòng nhận biết những sự lạ lùng có trong luật pháp của Đức Chúa Trời, mà biết nhờ cậy Ngài, hầu cho được hiểu biết những sự mẫu nhiệm được giấu trong các Lời văn tự của Kinh Thánh.

Tại câu 8 trên, Giê-hô-va Đức Chúa Trời đã quyết định giao phó công việc và trách nhiệm cho loài người, tức là giao phó thân hình mà Ngài đã lấy bụi đất nắn nên để làm đồ dùng cho linh hồn loài người, tức là cho các con trai của Đức Chúa Trời cai trị, như một công cụ được sử dụng để rèn tập, để qua một thời gian sống trong thân hình đó mà linh hồn người ấy chứng minh tình trạng sống của mình có được giống hệt theo ảnh tượng của Đức Chúa Trời, là Đấng đã tạo nên mình hay không, theo như ý nghĩa của chữ שָׁמַר - **suwm**, số 7760, có nghĩa là **sự sắp đặt, đặt vào, chỉ định, buộc, đóng, dựng, chọn, bổ nhiệm, lập, quy định, bố trí, điều khiển, chi phối, cai quản, ra lệnh, thiết lập, uỷ nhiệm, định đoạt, quyết định, đưa cho, trao cho, giao phó cho, đem lại, thay đổi, biến đổi;** Nếu linh hồn nào nhận biết trách nhiệm của mình, mà tuân theo các mạng lệnh của Đức

Chúa Trời, thì kết quả cuối cùng cho linh hồn đó được trở thành công dân của một dòng dõi thánh, thành một công dân của nước thầy tế lễ.

Còn như linh hồn nào đã được đặt vào trong thân hình mà Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời đã tạo nên bằng bụi đất đó mà không nhận biết trách nhiệm của mình, thì sự linh hồn được đặt vào thân hình đó, sẽ không phải là sự được đặt như ý nghĩa của chữ **סוּמַם** - **suwm**, số 7760 đã chép trong câu 8, mà là chữ **יָנַחַךְ** - **yanach**, số 3240 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *sự gửi, ký gửi (liên quan đến việc cho phép ở lại tại đó), dành cho, ban cho, tặng cho, sắp đặt, bố trí, để lại tại đó, nơi ở, cho phép, đặt vào đó;*

Sự gửi, sự ký gửi được chép đây mang ý nghĩa tạm thời, như người ta ký gửi một số tiền vào ngân hàng vậy, chỉ là tạm thời mà thôi, chứ không thể lâu dài, không mang tính chất được sở hữu lâu dài và số tiền sinh lời từ sự ký gửi này cũng sẽ là rất nhỏ, tức là linh hồn đó sẽ không hoàn thành trách nhiệm của mình

Chúng ta có thể thấy ý nghĩa của Lẽ thật này qua Lời ví dụ của Đức Chúa Jêsus Christ nói về bổn tánh của những người sẽ hầu việc chủ mình.

Ma-thi-ơ 25:14-30: **Vả, nước thiên đàng sẽ giống như một người kia, khi đi đường xa, gọi các đầy tớ mà giao của cải mình. Chủ đó cho người này năm ta-lâng, người kia hai, người khác một, tùy theo tài mỗi người; đoạn, chủ lên đường. Tức thì, người đã nhận năm ta-lâng đi làm lợi ra, và được năm ta-lâng khác. Người đã nhận hai ta-lâng cũng vậy, làm lợi ra được hai ta-lâng nữa. Song người chỉ nhận một thì đi đào lỗ dưới đất mà giấu tiền của chủ. Cách lâu ngày, chủ của những đầy tớ ấy trở về khiến họ tính sổ. Người đã nhận năm ta-lâng bèn đến, đem năm ta-lâng khác nữa, và thưa rằng: Lạy chúa, chúa đã cho tôi năm ta-lâng; đây này, tôi làm lợi ra được năm ta-lâng nữa. Chủ nói với người rằng: Hỡi đầy tớ ngay lành trung tín kia, được lắm; người đã trung tín trong việc nhỏ, ta sẽ lập người coi sóc nhiều; hãy đến hưởng sự vui mừng của chúa người. Người đã nhận hai ta-lâng cũng đến mà thưa rằng: Lạy chúa, chúa đã cho tôi hai ta-lâng; đây này, tôi đã làm lợi ra được hai ta-lâng nữa. Chủ đáp rằng: Hỡi đầy tớ ngay lành trung tín kia, được lắm; người đã trung tín trong việc nhỏ, ta sẽ lập người coi sóc nhiều; hãy đến hưởng sự vui mừng của chúa người. Người chỉ nhận một ta-lâng cũng đến mà thưa rằng: Lạy chúa, tôi biết chúa là người nghiêm nhặt, gặt trong chỗ mình không gieo, lượm lật trong chỗ mình không rải ra, nên tôi sợ mà đi giấu ta-lâng của chúa ở dưới đất; đây này, vật của chúa xin trả cho chúa. Song chủ đáp rằng: Hỡi đầy tớ dữ và biếng nhác kia, người biết ta gặt trong chỗ ta không gieo, và lượm lật trong chỗ ta không rải ra; vậy thì người phải đưa bạc của ta lại cho người buôn bạc, rồi khi ta trở về, sẽ lấy vốn và lời. Vậy, các người hãy lấy ta-lâng của người này mà cho kẻ có mười ta-lâng. Vì sẽ cho thêm kẻ nào đã có, thì họ sẽ dư dật; nhưng kẻ nào không có, thì cũng cất luôn điều họ đã có nữa. Còn tên đầy tớ vô ích đó, hãy quăng nó ra ngoài là chỗ tối tăm, ở đó sẽ có khóc lóc và nghiến răng.**

Như chúng ta được biết, Lời Chúa chép trong Kinh Thánh là chép về loài người chúng ta, không phải là thân thể xác thịt bằng bụi đất, nhưng là linh hồn, là tạo vật bởi hơi thở của Đấng toàn năng ban cho chúng ta sự sống, còn thân thể xác thịt thì không có sự sống và không nhận biết Đức Chúa Trời. Cảnh vườn tại Ê-đen mà Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời đã tạo nên đó là bóng về tâm trí, còn được gọi là tấm lòng, nơi khả năng phân biệt điều thiện và điều ác thu lượm mọi sự chung quanh môi trường sống của người ta, cùng là môi trường ma quỷ sẽ khai thác để cám dỗ, lừa dối loài người thông qua những sự tỏ ra từ lời người ta nói ra, cùng qua các hành động và việc làm của loài người mà ma quỷ biết ý muốn của xác thịt người ta.

Trong bài học hôm nay, chúng ta thấy Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời đã tạo nên cảnh vườn tại Ê-đen cùng các loài cây ăn trái làm lương thực cho loài người và nếu chúng ta chỉ nhìn vào bản dịch tiếng Việt, thì người ta không thấy chép về việc Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời tạo nên các con sông, như bản tiếng Việt đã chép:

Sáng thế ký 2:8-14: **Đoạn, Giê-hô-va Đức Chúa Trời lập một cảnh vườn tại Ê-đen, ở về hướng Đông, và đặt người mà Ngài vừa dựng nên ở đó. Giê-hô-va Đức Chúa Trời khiến đất mọc lên các thứ cây đẹp mắt, và trái thì ăn ngon; giữa vườn lại có cây sự sống cùng cây biết điều thiện và điều ác. Một con sông từ Ê-đen chảy ra đặng tưới vườn; rồi từ đó chia ra làm bốn ngả. Tên ngả thứ nhất là Bi-sôn; ngả đó chảy quanh xứ Ha-vi-la, là nơi có vàng. Vàng xứ này rất cao; đó lại có nhũ hương và bích ngọc. Tên sông thứ nhì là Ghi-hôn, chảy quanh xứ Cu-sơ. Tên sông thứ ba là Hi-đê-ke, chảy về phía đông bờ cõi A-si-ri. Còn sông thứ tư là sông O-phơ-rát.**

Nhưng bản King James version chép rõ như sau: ⁸And the LORD^{H3068} God^{H430} planted^{H5193} a garden^{H1588} eastward^{H6924} in Eden^{H5731}; and there^{H8033} he put^{H7760} the man^{H1120} whom^{H834} he had formed^{H3335}. ⁹And out of

the ground^{H1127} made the LORD^{H3068} God^{H430} to grow^{H6779} every^{H3605} tree^{H6086} that is pleasant^{H2530} to the sight^{H4758}, and good^{H2896} for food^{H3978}; the tree^{H6086} of life^{H2416} also in the midst^{H8432} of the garden^{H1588}, and the tree^{H6086} of knowledge^{H1847} of good^{H2896} and evil^{H7451}. And a river^{H5104} went^{H3318} out of Eden^{H5731} to water^{H8248} the garden^{H1588}; and from thence^{H8033} it was parted^{H6504}, and became^{H1961} into four^{H702} heads^{H7218}.¹¹ The name^{H8034} of the first^{H259} is Pison^{H6376}: that is it which compasseth^{H5437} the whole^{H854-H3605} land^{H776} of Havilah^{H2341}, where^{H834-H8033} there is gold^{H2091};¹² And the gold^{H2091} of that land^{H776} is good^{H2896}: there^{H8033} is bdellium^{H916} and the onyx^{H7718} stone^{H68}.¹³ And the name^{H8034} of the second^{H8145} river^{H5104} is Gihon^{H1521}: the same^{H1931} is it that compasseth^{H5437} the whole^{H854-H3605} land^{H776} of Ethiopia^{H3568}.¹⁴ And the name^{H8034} of the third^{H7992} river^{H5104} is Hiddekel^{H2313}: that is it which goeth^{H1980} toward the east^{H6926} of Assyria^{H804}. And the fourth^{H7243} river^{H5104} is Euphrates^{H6578}.

Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời đã tạo nên một cảnh vườn tại Ê-đen của Ngài và bốn con sông bắt nguồn từ một con sông chảy ra từ Ê-đen, để tưới cảnh vườn này. Như vậy, cái vườn đó không có tên như người ta quen gọi là vườn Ê-đen. Vì Ê-đen chính là sự vui thích, sự khoái lạc, ý muốn của Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời và như vậy, người ta không thể tìm thấy Ê-đen trên đất này, vì Ê-đen là sự vui thích của Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời và trong sự vui thích (Ê-đen) mà Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời đã tạo nên một môi trường sống cho loài người và cũng qua môi trường này, mà Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời sẽ tìm được cho Ngài một đồng đội thánh, một nước thầy tế lễ, như Kinh Thánh đã chép:

Châm ngôn 8:31: Ta lấy làm vui vẻ về chỗ có người ở trên trái đất của Ngài, và sự vui thích Ta ở nơi con cái loài người.

Bản King James version chép: ³¹Rejoicing^{H7832} in the habitable^{H8398} part of his earth^{H776}; and my delights^{H8191} were with the sons^{H1121} of men^{H120}.

Chữ vui vẻ - Rejoicing^{H7832} chép trong câu 31 trên, đó là chữ **רָצַח** - sachaq, số 7832 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *sự cười vui vẻ, làm cho vui mừng, làm cho hoan hỷ, dễ chịu, thú vị*;

Chữ sự vui thích - delights^{H8191} chép trong câu 31 trên, đó là chữ **שָׂשׂוֹן** - sha'shua, số 8191 ra từ chữ **שָׂשׂוֹן** - sha'a' số 8173 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *sự thích thú, sự khoái trá, sự vui thích, sự vui sướng, niềm vui thích, ý muốn, sự khoái lạc, sự hoan lạc, làm vui lòng, làm hài lòng, gây khoái cảm, làm say mê*;

Chữ con cái - the sons^{H1121} chép trong câu 31 trên, đó là chữ **בָּנִים** - ben, số 1121 ra từ chữ **בָּנִים** - banah, số 1129 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *con trai, để xây dựng, để xây dựng lại, để làm cho vững lập, khiến cho tiếp tục được duy trì, để sanh sản con cái, khiến cho xây dựng nên từ một người vợ son sẻ mà trở thành mẹ của một gia đình thông qua những con cái của một người vợ lẽ*;

Chữ Ê-đen - Eden^{H5731} chép trong Sáng thế ký 2 câu 8 trên, đó là chữ **עֵדֵן** - Eden, số 5731 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *khoái lạc, niềm vui thích, điều thích thú, ý muốn, ý thích, làm vui thích, làm vui sướng, dễ chịu, vừa ý*;

Cụm từ con cái loài người - the sons^{H1121} of men^{H120} chép trong Châm ngôn 8 câu 31 trên, không nói về con cái của loài người xác thịt, nhưng nói về Lời của Đức Chúa Trời khi được công bố ra từ môi miệng của những người tin Chúa đã được tái sanh bởi quyền phép của Đức Thánh-Linh và Lẽ thật. Khi nói đến Lời của Đức Chúa Trời là nói về Lẽ thật, là Lời hằng sống và bền vững của Đức Chúa Trời, vì chỉ có Lẽ thật mới có thể làm cho công việc của Nước Đức Chúa Trời được vững lập mà thôi. Chữ con cái được chép trong câu 31 này là lời tiên tri về một thứ dân, không phải là dân Y-sơ-ra-ên trong xác thịt, nhưng là dân ngoại (*vợ lẽ*) là dân sẽ tin đến Danh của Đức Chúa Jêsus Christ và sanh bông trái cho Nước Đức Chúa Trời, như Đức Chúa Jêsus Christ đã phán:

Ma-thi-ơ 21:33-46: Hãy nghe lời ví dụ khác. Có người chủ nhà kia, trồng một vườn nho, rào chung quanh, ở trong đào một cái hầm ép rượu, và cất một cái tháp; rồi cho những kẻ trồng nho mướn, và đi qua xứ khác. Đến mùa hái trái, người chủ sai đầy tớ đến cùng bọn trồng nho, đặng thu hoa lợi. Bọn trồng nho bắt các đầy tớ, đánh người này, giết người kia, và ném đá người nọ. Người chủ lại sai đầy tớ khác đông hơn khi trước; thì họ cũng đối đãi một cách. Sau hết, người chủ sai chính con trai mình đến cùng họ, vì nói rằng: Chúng nó sẽ kính trọng con ta. Nhưng khi bọn trồng nho thấy con đó, thì nói với nhau rằng: Người này là kẻ kế tự đây; hê! hãy giết nó đi, và chiếm lấy phần gia tài nó. Họ bèn bắt con ấy, quăng ra ngoài vườn nho, và giết đi. Vậy, khi người chủ vườn nho đến, thì sẽ xử với bọn làm vườn ấy

thể nào? Chúng trả lời rằng: Người chủ sẽ diệt đồ hung ác ấy cách khổ sở, và cho bọn trồng nho khác mướn vườn ấy, là kẻ sẽ nộp hoa lợi lúc đến mùa. Đức Chúa Jêsus phán cùng họ rằng: Các người há chưa hề đọc Lời trong Kinh Thánh: Hòn đá đã bị người xây nhà bỏ ra, trở nên đá đầu góc nhà; Ấy là việc Chúa làm, và là một sự lạ trước mắt chúng ta, hay sao? Bởi vậy, Ta phán cùng các người, nước Đức Chúa Trời sẽ cất khỏi các người, và cho một dân khác là dân sẽ có kết quả của nước đó. Kẻ nào rơi trên hòn đá ấy sẽ bị giập nát, còn kẻ nào bị đá ấy rớt nhằm thì sẽ tan tành như bụi. Các thầy tế lễ cả và người Pha-ri-si nghe những Lời ví dụ đó, thì biết Ngài nói về mình. Họ bèn tìm cách để bắt Ngài; song sợ thiên hạ vì thiên hạ tôn Ngài là đáng tiên tri.

Như chúng ta đã biết cảnh vườn mà Giê-hô-va Đức Chúa Trời đã tạo nên đó là nói về cái lòng của loài người, được tạo nên bằng bụi đất và trong sự vui thích (Ê-đen) của Giê-hô-va Đức Chúa Trời mà loài người được tạo nên theo ảnh tượng của Giê-hô-va Đức Chúa Trời. Cái vườn mà Giê-hô-va Đức Chúa Trời đã tạo nên đó là ở trong Ê-đen, tức là trong sự vui vẻ của Giê-hô-va Đức Chúa Trời, chứ loài người không thể tìm thấy Ê-đen trên trái đất này.

Sáng thế ký 2:8: Đoạn, Giê-hô-va Đức Chúa Trời lập một cảnh vườn tại Ê-đen, ở về hướng Đông, và đặt người mà Ngài vừa dựng nên ở đó.

Bản King James version chép: ⁸And the LORD^{H3068} God^{H430} planted^{H5193} a garden^{H1588} eastward^{H6924} in Eden^{H5731}; and there^{H8033} he put^{H7760} the man^{H120} whom^{H834} he had formed^{H3335}.

Kinh Thánh chép rõ là: **Giê-hô-va Đức Chúa Trời lập một cảnh vườn tại Ê-đen, ở về hướng Đông -** ⁸And the LORD^{H3068} God^{H430} planted^{H5193} a garden^{H1588} eastward^{H6924} in Eden^{H5731};

Chữ mà bản tiếng Việt dịch là **tại Ê-đen** cũng có nghĩa là **trong Ê-đen**, mà Ê-đen không phải là danh từ, nhưng là **động-tính từ**

Hướng Đông của Ê-đen là trong sự biết trước mà Đức Chúa Trời đã phán Lời của Ngài ra, như Lời Chúa đã chép về chữ **hướng đông - eastward**^{H6924} trong Sáng thế ký đoạn 2 câu 8 trên, đó là chữ **קדם**-qedem, số 6924 ra từ chữ **קדם**-qadam, số 6923 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *về phía đông, ở phía trước về thời gian, về nơi chốn, nói trước về điều sẽ xảy ra, sự đi trước, sự đến trước, điều người ta sẽ gặp, sẽ đối diện với, sẽ chạm trán với, điều Đức Chúa Trời đã thấy trước, đã biết trước, đã dự đoán trước, đã làm trước, đã chặn trước, đã giải quyết trước, đã đối phó;*

Nghĩa là từ trong lòng của Đức Chúa Trời đã có những quyết định cho kế hoạch tìm một dòng dõi thánh, một nước thầy tế lễ cho Ngài, cũng như khi Giê-hô-va Đức Chúa Trời hưởng lấy mùi thơm từ của lễ thiêu của Nô-ê, mà trong lòng của Ngài đã quyết định ban luật pháp thánh khiết và công bình cho loài người, để cứu chuộc loài người, như Lời Chúa đã chép:

Sáng thế ký 8:20-22: Nô-ê lập một bàn thờ cho Đức Giê-hô-va. Người bắt các súc vật thanh sạch, các loài chim thanh sạch, bày của lễ thiêu dâng lên bàn thờ. Đức Giê-hô-va hưởng lấy mùi thơm và nghĩ thầm rằng: Ta chẳng vì loài người mà rửa sả đất nữa, vì tâm tánh loài người vẫn xấu xa từ khi còn tuổi trẻ; Ta cũng sẽ chẳng hành các vật sống như Ta đã làm. Hễ đất còn, thì mùa gieo giống cùng mùa gặt hái, lạnh và nóng, mùa hạ cùng mùa đông, ngày và đêm, chẳng bao giờ tuyệt được.

Bốn con sông ra từ một con sông trong Ê-đen đó là bóng về **Lời hằng sống và bền vững của Đức Chúa Trời**, còn được gọi là **sông nước hằng sống** của Đức Chúa Trời, sẽ tuôn chảy ra để chăm sóc cái vườn của Đức Chúa Trời dành cho loài người trên đất này, tức Giê-hô-va Đức Chúa Trời dùng Lời hằng sống và bền vững của Ngài để nuôi dưỡng, dắt dẫn, chăm sóc loài người, cả loài người xác thịt và linh hồn loài người.

Chúng ta hãy xem Kinh Thánh chép gì về Lẽ thật này.

Ê-sai 55:1-13: Hỡi những kẻ nào khát, hãy đến suối nước! Và người nào không có tiền bạc, hãy đến, mua mà ăn! Hãy đến, mua rượu và sữa mà không cần tiền, không đòi giá. Sao các người trả tiền để mua đồ không phải là bánh? Sao các người đem công lao mình đổi lấy vật chẳng làm cho no? Hãy chăm chỉ nghe Ta, hãy ăn của ngon, và cho linh hồn các người vui thích trong của béo. Hãy nghiêng tai, và đến cùng Ta; hãy nghe Ta, thì linh hồn các người được sống. Ta sẽ lập với các người một giao ước đời đời, tức là sự nhân từ chắc thật đã hứa cùng Đa-vít. Nay, Ta đã lập người lên làm chứng kiến cho các nước, làm quan trưởng và quan tướng cho muôn dân. Nay, người sẽ kêu gọi nước mà người chưa hề biết, và nước chưa hề biết người sẽ chạy đến cùng người, vì có Giê-hô-va Đức Chúa Trời người, là Đấng Thánh của Y-sơ-ra-ên, là Đấng đã làm vinh hiển người. Hãy tìm kiếm Đức Giê-hô-va đang khi mình gặp được; hãy

kêu cầu đang khi Ngài ở gần! Kẻ ác khá bỏ đường mình, người bất nghĩa khá bỏ các ý tưởng; hãy trở lại cùng Đức Giê-hô-va, Ngài sẽ thương xót cho, hãy đến cùng Đức Chúa Trời chúng ta, vì Ngài tha thứ dồi dào. Đức Giê-hô-va phán: Ý tưởng Ta chẳng phải ý tưởng các người, đường lối các người chẳng phải đường lối Ta. Vì các tầng trời cao hơn đất bao nhiêu, thì đường lối Ta cao hơn đường lối các người, ý tưởng Ta cao hơn ý tưởng các người cũng bấy nhiêu. Và, như mưa và tuyết xuống từ trên trời và không trở lại nữa, mà đượm nhuần đất đai, làm cho sanh ra và kết nụ, đặng có giống cho kẻ gieo, có bánh cho kẻ ăn, thì Lời nói của Ta cũng vậy, đã ra từ miệng Ta, thì chẳng trở về luống nhưng, mà chắc sẽ làm trọn điều Ta muốn, thuận lợi công việc Ta đã sai khiến nó. Vì các người sẽ đi ra vui vẻ, được đưa đi trong sự bình an. Trước mặt các người, núi và đồi sẽ trở tiếng ca hát, mọi cây cối ngoài đồng sẽ vỗ tay. Cây tùng sẽ mọc lên thay cho bụi gai, và cây sim sẽ lớn lên thay cho gai gộc; điều đó sẽ làm cho biết Danh Đức Giê-hô-va, và là một dấu đời đời không hề tuyệt diệt.

Giăng 7:37-39: Ngày sau cùng, là ngày trọng thể trong kỳ lễ, Đức Chúa Jê-sus ở đó, đứng kêu lên rằng: Nếu người nào khát, hãy đến cùng Ta mà uống. Kẻ nào tin Ta thì sông nước hằng sống sẽ chảy từ trong lòng mình, y như Kinh Thánh đã chép vậy. Ngài phán điều đó chỉ về Đức Thánh Linh mà người nào tin Ngài sẽ nhận lấy; bởi bấy giờ Đức Thánh Linh chưa ban xuống, vì Đức Chúa Jê-sus chưa được vinh hiển.

Khi nói đến Đức Thánh-Linh là nói đến Thần Lẽ thật, là nói đến Lời hằng sống và bền vững của Đức Chúa Trời, vì Đức Thánh-Linh tức là Lẽ thật, như Kinh Thánh có chép:

Giăng 17:17: Xin Cha lấy lẽ thật khiến họ nên thánh; Lời Cha tức là lẽ thật.

1 Giăng 5:7: ấy là Đức Thánh Linh đã làm chứng, vì Đức Thánh Linh tức là lẽ thật.

Bây giờ chúng ta sẽ cùng nhau suy gẫm những sự mẫu nhiệm về những con sông từ Ê-đen chảy ra đặng tưới vườn. Trước hết chúng ta cần phải điều chỉnh cách nói của chúng ta, vì chúng ta thường quen nói là vườn Ê-đen và như vậy, chúng ta đã mặc nhiên đặt tên cho cái vườn của Đức Chúa Trời, trong khi đó, Ê-đen không phải là một danh từ nhưng là một động - tính từ. Chúng ta hãy xem sự khác biệt giữa tiếng Việt với tiếng Anh khi chép về cái vườn của Đức Chúa Trời

Sáng thế ký 2:15: Giê-hô-va Đức Chúa Trời đem người ở vào cảnh vườn Ê-đen để trông và giữ vườn.

Genesis 2:15: And the LORD God took the man, and put him into the garden of Eden to dress it and to keep it.

Sáng thế ký 3:23: Giê-hô-va Đức Chúa Trời bèn đuổi loài người ra khỏi vườn Ê-đen đặng cày cấy đất, là nơi có người ra. Vậy, Ngài đuổi loài người ra khỏi vườn, rồi đặt tại phía đông vườn Ê-đen các thần cherubim với gươm lưỡi chói lửa, để giữ con đường đi đến cây sự sống.

Genesis 3:23-24: Therefore the LORD God sent him forth from the garden of Eden, to till the ground from whence he was taken. So he drove out the man; and he placed at the east of the garden of Eden Cherubims, and a flaming sword which turned every way, to keep the way of the tree of life.

Chúng ta hãy xem Kinh Thánh chép đúng về cái vườn của Đức Chúa Trời như thế nào.

Ê-xê-chi-ên 28:13: Người vốn ở trong Ê-đen, là vườn của Đức Chúa Trời. Người đã có đầy mình mọi thứ ngọc báu, là ngọc mã não, ngọc vàng lợt, ngọc kim cương, ngọc thủy thương, ngọc sắc biếc, ngọc bích, ngọc sắc chàm, ngọc sắc xanh, ngọc thông hành, cùng vàng nữa. Nghề làm ra trống cơm ống sao thuộc về người; từ ngày người mới được dựng nên đã sẵn sẵn rồi.

Bản King James version chép: ¹³Thou hast been ^{H1961}in Eden ^{H5731}the garden ^{H1588}of God ^{H430}; every ^{H3605}precious ^{H3368}stone ^{H68}was thy covering ^{H4540}, the sardius ^{H1124}, topaz ^{H6357}, and the diamond ^{H3095}, the beryl ^{H8658}, the onyx ^{H7718}, and the jasper ^{H3471}, the sapphire ^{H5601}, the emerald ^{H5306}, and the carbuncle ^{H1304}, and gold ^{H2091}: the workmanship ^{H4399}of thy tabrets ^{H8596}and of thy pipes ^{H5345}was prepared ^{H3559}in thee in the day ^{H3117}that thou wast created ^{H1254}.

Chúng ta hãy xem Giê-hô-va Đức Chúa Trời đã chăm sóc cái vườn của Ngài như thế nào, vì loài người là công việc do tay Giê-hô-va Đức Chúa Trời tạo nên và như vậy, lòng của loài người xác thịt cũng thuộc về Giê-hô-va Đức Chúa Trời, vì Giê-hô-va Đức Chúa Trời là sự yêu thương, nên khi tạo nên thân hình bằng bụi đất, được gọi là một cảnh vườn và tại nơi vườn ấy từ lúc ban đầu, Giê-hô-va Đức Chúa Trời đã trồng đủ các thứ cây để nuôi dưỡng, chăm sóc loài người xác thịt và Giê-hô-va Đức Chúa Trời đã tạo nên loài người bằng hơi thở của Ngài và sự tạo nên loài người bằng hơi thở của Đức Chúa Trời đó được Lời Chúa gọi là sự Đức

Chúa Trời đặt loài người vào trong cái vườn của Ngài, để trồng và giữ vườn, nghĩa là loài người (A-đam, linh hồn loài người) phải chăm sóc cái vườn đó theo ý muốn của Đức Chúa Trời.

Chúng ta hãy xem Kinh Thánh chép gì về các thứ cây mà Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời đã trồng trong vườn đó, là bóng về Luật pháp của Đức Chúa Trời đã được đặt vào trong lòng của loài người từ lúc ban đầu.

Phục truyền luật lệ ký 30:11-14: **Điều răn này mà ta truyền cho người ngày nay chẳng phải cao quá người, hay là xa quá cho người. Nó chẳng phải ở trên trời, để người nói rằng: Ai sẽ lên trời đem nó xuống cho chúng tôi nghe, đặt chúng tôi làm theo? Nó cũng chẳng phải ở bên kia biển, để người nói rằng: Ai sẽ đi qua bên kia biển, đem nó về cho chúng tôi nghe, đặt chúng tôi làm theo? Vì Lời này rất gần người, ở trong miệng và trong lòng người, để người làm theo nó.**

Rô-ma 10:5-10: **Vả, Môi-se luận sự công bình đến bởi luật pháp cách này: Hễ ai làm theo điều đó thì nhờ đó mà sống. Nhưng sự công bình đến bởi đức tin, thì nói như vậy: Chớ nói trong lòng người rằng: Ai sẽ lên trời? ấy là để đem Đấng Christ xuống; hay là: Ai sẽ xuống vực sâu? ấy là để đem Đấng Christ từ trong kẻ chết lại lên. Nhưng nói làm sao? Đạo (Lời) ở gần người, ở trong miệng và trong lòng người. Ấy là đạo đức tin mà chúng ta giảng dạy. Vậy nếu miệng người xưng Đức Chúa Jê-sus ra và lòng người tin rằng Đức Chúa Trời đã khiến Ngài từ kẻ chết sống lại, thì người sẽ được cứu; vì tin bởi trong lòng mà được sự công bình, còn bởi miệng làm chứng mà được sự cứu chuộc.**

Như chúng ta đã biết Lời Đức Chúa Trời luôn mang ý nghĩa bóng và hình, mà Lời Chúa chép thành văn tự là bóng, còn hình thì được tỏ ra bởi Thánh-Linh của Đấng Christ. Luật pháp văn tự chép trong Kinh Thánh là bóng, còn Lẽ thật được tỏ ra bởi Đức Thánh-Linh được gọi là hình thật, như Lời Chúa có chép:

Hê-bơ-rơ 10:1-23: **Vả, luật pháp chỉ là bóng của sự tốt lành ngày sau, không có hình thật của các vật, nên không bao giờ tẩy tế lễ mỗi năm hằng dâng như vậy, mà khiến kẻ đến gần Đức Chúa Trời trở nên trọn lành được. Nếu được, thì những kẻ thờ phượng đã một lần được sạch rồi, lương tâm họ không còn biết tội nữa, nhân đó, há chẳng thôi dâng tế lễ hay sao? Trái lại, những tế lễ đó chẳng qua là mỗi năm nhắc cho nhớ lại tội lỗi. Vì huyết của bò đực và dê đực không thể cất tội lỗi đi được. Bởi vậy cho nên, Đấng Christ khi vào thế gian, phán rằng: Chúa chẳng muốn hy sinh, cũng chẳng muốn lễ vật, nhưng Chúa đã sắm sửa một thân thể cho tôi. Chúa chẳng nhậm của lễ thiêu, cũng chẳng nhậm của lễ chuộc tội. Tôi bèn nói: Hỡi Đức Chúa Trời, này tôi đến-Trong sách có chép về Tôi-Tôi đến để làm theo ý muốn Chúa. Trước đã nói: Chúa chẳng muốn, chẳng nhậm những hy sinh, lễ vật, của lễ thiêu, của lễ chuộc tội, đó là theo luật pháp dạy; sau lại nói: Đây này, tôi đến để làm theo ý muốn Chúa. Vậy thì, Chúa đã bỏ điều trước, đặt lập điều sau. Ấy là theo ý muốn đó mà chúng ta được nên thánh nhờ sự dâng thân thể của Đức Chúa Jê-sus Christ một lần đủ cả. Phàm thấy tế lễ mỗi ngày đứng hầu việc và năng dâng của lễ đồng một thức, là của lễ không bao giờ cất tội lỗi được, còn như Đấng này, đã vì tội lỗi dâng chỉ một của lễ, rồi ngời đời bên hữu Đức Chúa Trời, từ rày về sau đang đợi những kẻ thù nghịch Ngài bị để làm bệ dưới chân Ngài vậy. Vì nhờ dâng chỉ một của tế lễ, Ngài làm cho những kẻ nên thánh được trọn vẹn đời đời. Đức Thánh Linh cũng làm chứng cho chúng ta như vậy; vì đã phán rằng: Chúa phán: Này là giao ước Ta lập với chúng nó Sau những ngày đó, Ta sẽ để luật pháp Ta vào lòng chúng nó và ghi tạc nơi trí khôn, lại phán: Ta sẽ chẳng còn nhớ đến tội lỗi gian ác của chúng nó nữa. Bởi hễ có sự tha thứ thì không cần dâng của lễ vì tội lỗi nữa. Hỡi anh em, vì chúng ta nhờ huyết Đức Chúa Jê-sus được dọn đi vào nơi rất thánh, bởi đường mới và sống mà Ngài đã mở ngang qua cái màn, nghĩa là ngang qua xác Ngài, lại vì chúng ta có một thầy tế lễ lớn đã lập lên cai trị nhà Đức Chúa Trời, nên chúng ta hãy lấy lòng thật thà với đức tin đầy dẫy trọn vẹn, lòng được tươi sạch khỏi lương tâm xấu, thân thể rửa bằng nước trong, mà đến gần Chúa. Hãy cầm giữ sự làm chứng về điều trông cậy chúng ta chẳng chuyển lay, vì Đấng đã hứa cùng chúng ta là thành tín.**

Chúng ta hãy chú ý về Lời Chúa đã chép:

Sáng thế ký 2:10-14: **Một con sông từ Ê-đen chảy ra đặt tưới vườn; rồi từ đó chia ra làm bốn ngả. Tên ngả thứ nhất là Bi-sôn; ngả đó chảy quanh xứ Ha-vi-la, là nơi có vàng. Vàng xứ này rất cao; đó lại có nhũ hương và bích ngọc. Tên sông thứ nhì là Ghi-hôn, chảy quanh xứ Cu-sơ. Tên sông thứ ba là Hi-đê-ke, chảy về phía đông bờ cõi A-si-ri. Còn sông thứ tư là sông Ó-phơ-rát.**

Chúng ta đã biết Đức Chúa Trời là sự yêu thương, ngay từ lúc ban đầu, từ trong sự vui thích của Đức Chúa Trời mà Ngài đã quyết định tạo nên trời và đất như chúng ta đã học trong các bài trước, nên khi Giê-Hô-Va

Đức Chúa Trời quyết định tạo nên loài người theo ảnh tượng của Ngài cho kế hoạch tìm một dòng dõi thánh, một nước thầy tế lễ cho Ngài, thì từ trong lòng, tức là từ trong sự vui thích của Ngài mà Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời tạo nên muôn vật và trong muôn vật đó có loài người ở trên đất này và Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời cũng tạo nên môi trường sống cho muôn vật.

Khi Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời đã tạo nên một cái vườn với một mục đích là Ngài sẽ đặt loài người được tạo nên theo ảnh tượng của Ngài vào trong cái vườn đó, để trồng và giữ vườn và cũng trong thời gian Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời tạo nên cái vườn đó trong sự vui thích của Ngài, tức là từ trong sự vui vẻ và sự vui thích của Đức Chúa Trời mà Ngài tạo nên một môi trường sống cho loài người và cho muôn vật sống trên đất này.

Công việc của Đức Chúa Trời rất lạ lùng và sự mưu luận của Đức Chúa Trời là rất cao, loài người gian ác không thể thấy được những sự vinh hiển của Đức Chúa Trời, như sứ đồ Phao-lô đã viết:

Rô-ma 1:16-25: **Thật vậy, tôi không hổ thẹn về Tin Lành đâu, vì là quyền phép của Đức Chúa Trời để cứu mọi kẻ tin, trước là người Giu-đa, sau là người Gờ-réc; vì trong Tin Lành này có bày tỏ sự công bình của Đức Chúa Trời, bởi đức tin mà được, lại dẫn đến đức tin nữa, như có chép rằng: Người công bình sẽ sống bởi đức tin. Và, cơn giận của Đức Chúa Trời từ trên trời tỏ ra nghịch cùng mọi sự không tin kính và mọi sự không công bình của những người dùng sự không công bình mà bắt hiệp lẽ thật. Vì điều chi có thể biết được về Đức Chúa Trời thì đã trình bày ra cho họ, Đức Chúa Trời đã tỏ điều đó cho họ rồi, bởi những sự trọn lành của Ngài mắt không thấy được, tức là quyền phép đời đời và bền tánh Ngài, thì từ buổi sáng thế vẫn sờ sờ như mắt xem thấy, khi người ta xem xét công việc của Ngài. Cho nên họ không thể chữa mình được, vì họ đã biết Đức Chúa Trời, mà không làm sáng Danh Ngài là Đức Chúa Trời, và không tạ ơn Ngài nữa; song cứ lầm lạc trong lý tưởng hư không, và lòng ngu dốt đầy những sự tối tăm. Họ tự xưng mình là khôn ngoan, mà trở nên điên dại; họ đã đổi vinh hiển của Đức Chúa Trời không hề hư nát lấy hình tượng của loài người hay hư nát, hoặc của điêu, thú, côn trùng. Cho nên Đức Chúa Trời đã phó họ sa vào sự ô uế theo lòng ham muốn mình, đến nỗi tự làm nhục thân thể mình nữa, vì họ đã đổi lẽ thật Đức Chúa Trời lấy sự dối trá, kính thờ và hầu việc loài chịu dựng nên thế cho Đấng dựng nên, là Đấng đáng khen ngợi đời đời! A-men.**

Sáng thế ký 2:10 chép: **Một con sông từ Ê-đen chảy ra đặng tưới vườn; rồi từ đó chia ra làm bốn ngã.**

Từ miệng của Đức Chúa Trời tuôn chảy ra sông nước hằng sống để tạo nên muôn vật, từ vật thấy được đến vật không thấy được đều bởi Ngài và từ Ngài mà được dựng nên và có, cho đến muôn đời.

Con sông thật này không có trên trái đất này, vì đó là bóng Lời hằng sống và bền vững của Đức Chúa Trời. Chính vì vậy nên khi loài người phạm tội ăn trái của cây biết điều thiện và điều ác thì loài người bị đuổi ra khỏi vườn của Đức Chúa Trời, nghĩa là khi linh hồn người nào không quản trị thân thể xác thịt mình theo như mạng lệnh mà Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời đã phán, vì linh hồn người ấy sẽ bị mất quyền cai trị thân thể xác thịt mình, mà ý nghĩa của chữ bị *đuổi ra khỏi vườn của Đức Chúa Trời* đó là bóng về việc linh hồn người phạm tội đến nỗi chết phải bị mất quyền cai trị thân thể xác thịt mình. Từ đó, linh hồn người ấy không thể giơ tay mình lên mà hái được trái của cây sự sống nữa, nghĩa là loài người không thể mở miệng ra cầu xin mà Đức Chúa Trời sẽ ban cho họ cây của sự sống đời đời, cho đến khi nào loài người bắt phục thân thể xác thịt mình sống cho Danh của Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời được vinh hiển, mà gươm lưỡi chói loà trong tay các thần (thiên sứ) chê-ru-bin đó là bóng về quyền phép của Lời hằng sống và bền vững của Đức Chúa Trời, là Luật pháp của Thánh Linh sự sống sẽ khiến cho linh hồn người ta được tái sanh, cùng làm chết bản ngã của xác thịt mình.

Một con sông từ Ê-đen chảy ra đặng tưới vườn, đó là bóng về Lời của Đức Chúa Trời hằng sống sẽ được ban cho những người nào kính sợ Danh Đức Giê-Hô-va, cùng sự tin đến Danh của Đức Chúa Jê-sus Christ và nhờ quyền phép của Đức Thánh-Linh và của Lẽ thật mà linh hồn những người đó được sự sống lại. Bấy giờ lòng của người ta, tức là cái vườn của Đức Chúa Trời nơi linh hồn người ấy sẽ được tưới bằng nước trong, tức là Lời hằng sống và bền vững của Đức Chúa Trời, và cái vườn đó sẽ mọc lên cây của sự sống nuôi dưỡng linh hồn người đó trong sự vui thích của Đức Chúa Trời, mà chữ Ê-đen đó là bóng, như Lời Chúa có chép:

Châm ngôn 2:1-22: **Hỡi con, nếu con tiếp nhận Lời Ta, dành giữ mạng lệnh Ta nơi lòng con, để lắng tai nghe sự khôn ngoan, và chuyên lòng con về sự thông sáng; Phải nếu con kêu cầu sự phân biện, và cất tiếng lên cầu xin sự thông sáng, nếu con tìm nó như tiền bạc, và kiếm nó như bửu vật ẩn bí, bấy giờ con sẽ hiểu biết sự kính sợ Đức Giê-hô-va, và tìm được điều tri thức của Đức Chúa Trời. Vì Đức Giê-hô-va ban cho sự khôn ngoan; từ miệng Ngài ra điều tri thức và thông sáng. Ngài dành ơn cứu chuộc cho người ngay thẳng; Ngài là thuẫn đỡ của người làm theo sự đoan chánh, phù hộ các lối của người công**

bình, và giữ gìn đường của thánh đồ Ngài. Bấy giờ con sẽ hiểu biết sự công bình, sự lý đoán, sự chánh trực, và các nẻo lành. Vì sự khôn ngoan sẽ vào trong lòng con, và linh hồn con sẽ lấy sự hiểu biết làm vui thích. Sự dễ dặt sẽ coi sóc con, sự thông sáng sẽ gìn giữ con, để cứu con khỏi đường dữ, khỏi kẻ nói việc gian tà, và khỏi kẻ bỏ đường ngay thẳng, mà đi theo các lối tối tăm; Là người vui dạ làm dữ, ưa thích sự gian tà của kẻ ác; Chúng nó cong vạy trong đường lối mình, và lầm lạc trong các nẻo mình; Lại sự khôn ngoan sẽ cứu con khỏi dâm phụ, là người đàn bà lạ nói lời dùa nịnh; Nàng lia bỏ bạn của buổi đang thì, và quên sự giao ước của Đức Chúa Trời mình; Vì nhà nó xiêu qua sự chết, và con đường nó dẫn đến chốn kẻ thác; Chẳng ai đi đến nàng mà trở về, hoặc được tới các lối sự sống; Sự khôn ngoan sẽ khiến con đi trong đường người thiện, và gìn giữ các lối của kẻ công bình. Vì người ngay thẳng sẽ được ở trên đất, và người trọn vẹn sẽ còn ở đó luôn luôn. Nhưng kẻ gian ác sẽ bị truất khỏi đất, và kẻ bất trung sẽ bị nhổ rút khỏi đó.

Hê-bơ-rơ 10:19-23: Hỡi anh em, vì chúng ta nhờ huyết Đức Chúa Jêsus được dọn dĩ vào nơi rất thánh, bởi đường mới và sống mà Ngài đã mở ngang qua cái màn, nghĩa là ngang qua xác Ngài, lại vì chúng ta có một thầy tế lễ lớn đã lập lên cai trị nhà Đức Chúa Trời, nên chúng ta hãy lấy lòng thật thà với đức tin đầy dẫy trọn vẹn, lòng được tưới sạch khỏi lương tâm xấu, thân thể rửa bằng nước trong, mà đến gần Chúa. Hãy cầm giữ sự làm chứng về điều trông cậy chúng ta chẳng chuyển lay, vì Đấng đã hứa cùng chúng ta là thành tín.

Theo ý nghĩa mâu nhiệm của chữ *sông - river*^{H5104} chép trong Sáng thế ký 2 câu 10 trên, đó là chữ נָהָר - *nahar*, số 5104 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *một dòng sông, để chiếu sáng, để soi sáng, sự thịnh vượng, sự phát đạt, sự vui mừng, sự hào hứng, sự phấn khởi, sự nhóm họp, sự tập họp lại, làm nhẹ đi gánh nặng, làm bớt đi ưu phiền*, đó là nói về Lời hằng sống và bền vững của Đức Chúa Trời, vì chỉ có Lời của Đức Chúa Trời mới có quyền phép thấp sáng ngọn đèn của Đức Giê-hô-va nơi loài người, cùng ban sự khôn ngoan và thông sáng cho loài người và nhờ quyền phép của Lời Đức Chúa Trời mà người ta được vui mừng và mọi công việc người ta làm đều sẽ được thịnh vượng, như Đức Giê-hô-va đã phán: **Quyển sách luật pháp này chớ xa miệng người, hãy suy gẫm ngày và đêm, hầu cho cẩn thận làm theo mọi điều đã chép ở trong; vì như vậy người mới được may mắn trong con đường mình, và mới được phước.** (Giô-suê 1:8)

Thi-Thiên 1:1-3: Phước cho người nào chẳng theo mưu kế của kẻ dữ, chẳng đứng trong đường tội nhân, không ngồi chỗ của kẻ nhạo báng; Song lấy làm vui vẻ về luật pháp của Đức Giê-hô-va, và suy gẫm luật pháp ấy ngày và đêm. Người ấy sẽ như cây trồng gần dòng nước, sanh bông trái theo thì tiết, lá nó cũng chẳng tàn héo; Mọi sự người làm đều sẽ thịnh vượng

Châm ngôn 8:6-21: Hãy nghe, vì Ta sẽ nói điều tốt lành, Ta hở môi ra mà dạy điều ngay thẳng. Vì miệng Ta sẽ nói Lẽ thật; Còn môi Ta ghét sự gian ác. Các Lời của miệng Ta đều xứng hiệp sự công bình. Trong nó chẳng có điều chi cong vạy hoặc gian tà. Thấy đều rõ ràng cho người nào hiểu biết, và ngay thẳng cho người nào tìm được sự tri thức. Khá nhận sự khuyên dạy của Ta, chớ lãnh tiền bạc, thà lãnh sự tri thức hơn là vàng chọn lựa; Vì sự khôn ngoan có giá hơn châu ngọc, và các vật mình ưa thích hơn hết chẳng sánh bằng nó đáng. Ta, là sự khôn ngoan, đồng ở với sự thông minh, và tìm được sự hiểu biết, và sự suy xét cẩn thận. Sự kính sợ Đức Giê-hô-va, ấy là ghét điều ác; Ta ghét sự kiêu ngạo, xác xược, con đường ác, và miệng gian tà. Mưu luận và sự thông thạo đều thuộc về Ta; Ta là sự thông sáng; năng lực vốn thuộc về Ta. Nhờ Ta, các vua cai trị, và những quan trưởng định sự công bình. Nhờ Ta, các quan trưởng, người tước vị, và các quan xét thế gian đều quản hạt. Ta yêu mến những người yêu mến Ta, phàm ai sớm tìm kiếm Ta sẽ gặp Ta. Sự giàu có, sự tôn trọng, của cải bền lâu, và sự công bình, đều ở nơi Ta. Bông trái Ta tốt hơn vàng, đến đổi hơn vàng ròng; Hoa lợi của Ta quý hơn bạc cao. Ta đi trong con đường công bình, giữa các lối ngay thẳng, đáng làm cho kẻ yêu mến Ta hưởng được của cải thật, và làm cho đầy dẫy các kho tàng của họ.

Trong Lời của Đức Chúa Trời có sự sống, sự sống là sự sáng của loài người, như ý nghĩa mâu nhiệm của chữ *sông - river*^{H5104} chép trong Sáng thế ký 2 câu 10 trên, đó là chữ נָהָר - *nahar*, số 5104 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *một dòng sông, để chiếu sáng, để soi sáng, sự thịnh vượng, sự phát đạt, sự vui mừng, sự hào hứng, sự phấn khởi, sự nhóm họp, sự tập họp lại, làm nhẹ đi gánh nặng, làm bớt đi ưu phiền*,

Giăng 1:1-4: Ban đầu có Lời (của Đức Chúa Trời), Lời (của Đức Chúa Trời) ở cùng Đức Chúa Trời, và

Lời (của Đức Chúa Trời) là Đức Chúa Trời. Ban đầu Ngài (Lời của Đức Chúa Trời) ở cùng Đức Chúa Trời. Muôn vật bởi Ngài (Lời của Đức Chúa Trời) làm nên, chẳng vật chi đã làm nên mà không bởi Ngài (Lời của Đức Chúa Trời). Trong Ngài (Lời của Đức Chúa Trời) có sự sống, sự sống là sự sáng của loài người.

Giăng 8:12: Đức Chúa Jêsus lại cất tiếng phán cùng chúng rằng: Ta là sự sáng của thế gian; người nào theo Ta, chẳng đi trong nơi tối tăm, nhưng có ánh sáng của sự sống.

Khi Lời của Đức Chúa Trời được công bố, được rao giảng trong quyền phép của Đức Thánh-Linh, thì đó là công việc của con sông chảy ra từ Ê-đen của Đức Chúa Trời để tưới cảnh vườn của Đức Chúa Trời vậy.

Chữ **chảy ra** - went^{H3318} out chép trong Sáng thế ký 2 câu 10, đó là chữ **𐤆𐤃𐤏** - yatsa, số 3318 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *sự chảy ra, sự tuôn đổ ra, tuôn chảy ra, sự trải ra, sự căng ra, sự truyền bá ra,*

Khi lòng của người tin Chúa được nghe Lời hằng sống và bền vững của Đức Chúa Trời thì ấy là công việc của chữ **tưới** đã chép về con sông từ Ê-đen chảy ra để tưới vườn, tức là cho lòng người tin Chúa được uống nước sống của Đức Chúa Trời, như Đức Chúa Jêsus Christ đã phán:

Giăng 4:4-14: **Vả, Ngài phải đi ngang qua xứ Sa-ma-ri. Vậy Ngài đến một thành thuộc về xứ Sa-ma-ri, gọi là Si-kha, gần đồng ruộng mà Gia-cốp cho Giô-sép là con mình. Tại đó có cái giếng Gia-cốp. Nhân đi đường mỗi mệt, Đức Chúa Jêsus ngồi gần bên giếng; bấy giờ độ chừng giờ thứ sáu. Một người đàn bà Sa-ma-ri đến múc nước. Đức Chúa Jêsus phán rằng: Hỡi cho Ta uống. Vì môn đồ Ngài đã đi ra phố vắng mua đồ ăn. Người đàn bà Sa-ma-ri thưa rằng: Ủa kia! ông là người Giu-đa, mà lại xin uống nước cùng tôi, là một người đàn bà Sa-ma-ri sao? (Số là, dân Giu-đa chẳng hề giao thiệp với dân Sa-ma-ri.) Đức Chúa Jêsus đáp rằng: Ví bằng ngươi biết sự ban cho của Đức Chúa Trời, và biết người nói: “Hỡi cho Ta uống” là ai, thì chắc ngươi sẽ xin người cho uống, và người sẽ cho ngươi nước sống. Người đàn bà thưa: Hỡi Chúa, Chúa không có gì mà múc, và giếng thì sâu, vậy bởi đâu có nước sống ấy? Tổ phụ chúng tôi là Gia-cốp để giếng này lại cho chúng tôi, chính người uống giếng này, cả đến con cháu cùng các bầy vật người nữa, vậy Chúa há lớn hơn Gia-cốp sao? Đức Chúa Jêsus đáp rằng: Phàm ai uống nước này vẫn còn khát mãi; nhưng uống nước Ta sẽ cho, thì chẳng hề khát nữa. Nước Ta cho sẽ thành một mạch nước trong người đó, văng ra cho đến sự sống đời đời.**

Theo ý nghĩa mẫu nhiệm của chữ **vườn** - the garden^{H1588} chép trong Sáng thế ký câu 10 trên, đó là chữ **𐤆𐤃𐤏** - gan, số 1588 ra từ chữ **𐤆𐤃𐤏** - ganan, số 1598 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *cái vườn, đất đai có hàng rào vây quanh, để che chở, để phòng thủ, để bảo vệ, bảo hộ, để chống giữ, vỏ bọc, cái bọc ngoài, để bao vây quân địch, luật sư bào chữa;*

Chữ **vườn** - the garden^{H1588} được chép trong Sáng thế ký đây là nói về thân thể xác thịt của loài người và trung tâm của vườn đó là nói về tâm trí của loài người xác thịt, được Lời Chúa ví là lòng của loài người, chứ không nói về linh hồn loài người, vì linh hồn loài người được gọi là A-đam. Khi Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời đã tạo nên thân hình cho loài người và Ngài mới đặt loài người vào trong vườn của Ngài, bởi vì theo Lẽ thật thì cái vườn được tạo nên trước khi loài người được tạo nên, như Kinh Thánh đã chép.

1 Cô-rinh-tô 15:42-49: **Sự sống lại của kẻ chết cũng như vậy. Thân thể đã gieo ra là hay hư nát, mà sống lại là không hay hư nát; đã gieo ra là nhục, mà sống lại là vinh; đã gieo ra là yếu, mà sống lại là mạnh; đã gieo ra là thể huyết khí, mà sống lại là thể thiêng liêng. Nếu đã có thể huyết khí, thì cũng có thể thiêng liêng; ấy vậy, có Lời chép rằng: Người thứ nhất là A-đam đã nên linh hồn sống. A-đam sau hết là thân ban sự sống. Nhưng chẳng phải thể thiêng liêng đến trước, ấy là thể huyết khí; rồi thể thiêng liêng đến sau. Người thứ nhất bởi đất mà ra, là thuộc về đất, người thứ hai bởi trời mà ra. Người thuộc về đất thể nào, thì những kẻ thuộc về đất cũng thể ấy; người thuộc về trời thể nào, thì những kẻ thuộc về trời cũng thể ấy. Như chúng ta đã mang ảnh tượng của người thuộc về đất, thì chúng ta cũng sẽ mang ảnh tượng của người thuộc về trời.**

Trách nhiệm của loài người (A-đam) phải làm là trồng và giữ vườn. Lời của Đức Chúa Trời là cây sự sống mà thân thể xác thịt của loài người được ví là ruộng của Đức Chúa Trời cày, là nhà Đức Chúa Trời xây và loài người chúng ta được ví là cây Đức Chúa Trời trồng trong vườn của Ngài, còn cái lòng của loài người chúng ta là cái vườn và chính Đức Chúa Trời sẽ tưới cái vườn của Ngài.

Ê-sai 58:6-14: **Sự kiêng ăn mà Ta chọn lựa, há chẳng phải là bẻ những xiềng hung ác, mở những trói của ách, thả cho kẻ bị ức hiếp được tự do, bẻ gãy mọi ách, hay sao? Há chẳng phải là chia bánh cho kẻ**

đói, đem những kẻ nghèo khổ đã bị đuổi đi về nhà mình, khi thấy kẻ trần truồng thì mặc cho, và chớ hề trở trối những kẻ cốt nhục mình, hay sao? Bấy giờ sự sáng người sẽ hừng lên như sự sáng ban mai, người sẽ được chữa lành lập tức; sự công bình người đi trước mặt người, sự vinh hiển của Đức Giê-hô-va sẽ gìn giữ sau người. Bấy giờ người cầu, Đức Giê-hô-va sẽ ứng; người kêu, Ngài sẽ phán rằng: Có Ta đây! Nếu người cất-bỏ cái ách khỏi giữa người, không chỉ tay và không nói bậy; nếu người mở lòng cho kẻ đói, và làm no kẻ khốn khổ, thì sự sáng người sẽ sáng ra trong tối tăm, và sự tối tăm người sẽ như ban trưa. Đức Giê-hô-va sẽ cứ dất đưa người; làm cho người no lòng giữa nơi khô hạn lớn; làm cho cứng mạnh các xương người, người sẽ như vườn năng tươi, như nước suối chẳng hề khô vậy. Những kẻ ra từ người sẽ dựng lại nơi đổ nát ngày xưa; người sẽ lập lại các nền của nhiều đời trước. Người ta sẽ xưng người là Kẻ tu bổ sự hư hoại, và là Kẻ sửa đường lại cho người ở. Nếu người ngừa giữ chân mình trong ngày Sa-bát, không làm vừa ý mình trong ngày thánh của Ta; nếu người xưng ngày Sa-bát là ngày vui thích, coi ngày thánh của Đức Giê-hô-va là đáng kính; nếu người tôn trọng ngày đó, không đi đường riêng mình, không theo ý riêng mình, và không nói lời riêng mình, bấy giờ người sẽ lấy Đức Giê-hô-va làm vui thích, Ta sẽ làm cho người cưỡi lên các nơi cao trên đất, và lấy sản nghiệp của Gia-cốp, tổ phụ người, mà nuôi người; vì miệng Đức Giê-hô-va đã phán vậy.

Lòng của loài người chính là cái vườn của Giê-hô-va Đức Chúa Trời và Giê-hô-va Đức Chúa Trời sẽ kiểm tra các vườn thuộc về Ngài, như Kinh Thánh đã chép:

Ê-sai 5:1-30: Ta sẽ hát cho bạn rất yêu dấu của Ta một bài ca của bạn yêu dấu của Ta về việc vườn nho người. Bạn rất yêu dấu của Ta có một vườn nho ở trên gò đất tốt. Người khai phá ra; cất bỏ những đá; trồng những gốc nho xinh tốt; dựng một cái tháp giữa vườn, và đào một nơi ép rượu. Vả, người mong rằng sẽ sanh trái nho; nhưng nó lại sanh trái nho hoang. Hỡi dân ở Giê-ru-sa-lem cùng người Giu-đa, vậy thì bây giờ Ta xin các người hãy đoán xét giữa Ta với vườn nho của Ta. Có điều chi nên làm cho vườn nho của Ta mà Ta không làm cho nó chẳng? Cớ sao khi Ta mong sanh trái nho, thì nó lại sanh trái nho hoang vậy? Nay, Ta sẽ báo các người về điều Ta định làm cho vườn nho của Ta: Ta phá rào, nó sẽ bị cắn nuốt; Ta hạ tường xuống, nó sẽ bị giày đạp. Ta sẽ để nó hoang loạn, chẳng tưới sửa, chẳng vun xới; nhưng tại đó sẽ mọc lên những gai gộc và chà chuôm; Ta lại truyền cho mây đừng làm mưa xuống trên nó nữa. Vả, vườn nho của Đức Giê-hô-va vạn quân, ấy là nhà Y-sơ-ra-ên, và những người của Giu-đa tức là cây mà Ngài ưa thích. Ngài trông họ được công chánh, mà này, có sự bạo ngược; trông được công bình, mà này, có tiếng kêu la. Khốn thay cho những kẻ thêm nhà vào nhà, thêm ruộng vào ruộng, cho đến chừng nào chẳng còn chỗ hở nữa, và các người ở một mình giữa xứ! Đức Giê-hô-va vạn quân có phán vào tai tôi những Lời này: Thật nhiều nhà sẽ bỏ hoang, những nhà ấy lớn và đẹp mà chẳng có người ở! Ấy vậy, mười mẫu vườn nho chỉ sanh được một bát rượu; một ô-me hạt giống chỉ được một ê-pha. Khốn thay cho kẻ dậy sớm dậy tìm kiếm rượu, chầy đến ban đêm, phát nóng vì rượu! Trong tiệc yến họ có những đàn cầm, đàn sắt, trống cơm, ống sáo và rượu nữa, nhưng chẳng thiết đến công việc Đức Giê-hô-va; họ chẳng xem xét công trình của tay Ngài. Vậy nên, dân Ta phải bị bắt làm phu tù, vì không hiểu biết; kẻ sang nó chịu đói, chúng dân nó chịu khát. Vậy nên sự ham muốn của âm phủ đã rộng thêm, hủ miệng vô ngân, sự vinh hiển nó, dân chúng nó, sự sang trọng nó và kẻ vui mừng giữa nó đều sa xuống đó. Kẻ hèn bị khuất; kẻ tôn trọng bị thấp hèn, con mắt người cao ngạo bị hạ xuống; song Đức Giê-hô-va vạn quân lên cao trong sự công chánh, Đức Chúa Trời là Đấng Thánh nên thánh trong sự công bình. Bấy giờ những chiên con sẽ ăn cỏ như trong đồng cỏ mình, người ngụ cư sẽ ăn ruộng hoang của kẻ giàu. Khốn thay cho kẻ lấy sự dối trá làm dây kéo sự gian ác theo sau, và như dùng đôi xe kéo tội lỗi; họ nói: Xin vội vã kíp làm nên công việc Ngài, hầu cho chúng tôi thấy! Nguyên xin mưu của Đấng Thánh Y-sơ-ra-ên hãy lại gần, hãy tới đến, cho chúng tôi được biết! Khốn thay cho kẻ gọi dữ là lành, gọi lành là dữ; lấy tối làm sáng, lấy sáng làm tối; vật chi cay trở cho là ngọt, vật chi ngọt trở cho là cay. Khốn thay cho kẻ chính mắt mình coi mình là khôn ngoan, tự mình xét đoán mình là thông sáng! Khốn thay cho kẻ mạnh uống rượu, có sức lực đang pha các thức uống hay say; vì hối lộ mà xưng kẻ có tội là công bình, và cướp lấy sự công bình của người nghĩa! Vậy nên, như lửa đốt gốc rạ và rơm cháy thiêu trong ngọn lửa thể nào, thì rễ họ cũng mục nát và hoa họ cũng bay đi như bụi đất thể ấy; vì họ đã bỏ luật pháp của Đức Giê-hô-va vạn quân, và khinh Lời của Đấng Thánh Y-sơ-ra-ên. Nhân đó, cơn thịnh nộ của Đức Giê-hô-va phùng lên nghịch cùng dân Ngài. Ngài đã giơ tay nghịch cùng nó và đánh nó; núi non đều rúng

động: xác chết chúng nó như phân ngang giữa đường. Dầu vậy, cơn giận Ngài chẳng lánh khỏi, nhưng tay Ngài còn giơ ra. Ngài dựng cờ lên hướng về các dân tộc ở xa cách, và xuýt mà gọi họ từ nơi đầu cùng đất; và này, họ lật đật chạy đến, kíp và mau. Trong đám họ không một người nào mỗi mết, chẳng ai vấp vấp, chẳng ai ngủ gật hoặc ngủ mê; không ai có dây lưng tháo ra hoặc dây giày đứt. Tên của họ đã nhọn, cung đã giương; vó ngựa cứng dường đá, bánh xe như gió lốc. Tiếng gầm khác nào sư tử cái; rống như sư tử con; chúng nó sẽ rống và bắt mỗi đem đi, không ai cứu được. Trong ngày đó, sẽ có tiếng gầm nghịch cùng nó khác nào tiếng sóng biển âm âm; nếu người ta nó vào xứ, chỉ thấy tối tăm và khốn nạn: sự sáng sẽ bị che tối bởi các chòm mây.

Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời đã tỏ cho tiên tri Ê-sai biết cơn giận của Ngài sẽ đổ trên các thầy tế lễ trong Y-sơ-ra-ên và cả dân cư sống tại thành Giê-ru-sa-lem, còn **bạn yêu dấu** của Đức Giê-Hô-Va đó là các Lời mà Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời đã ban cho dân Y-sơ-ra-ên và cũng là lời tiên tri của Đức Giê-Hô-Va về Đức Chúa Jêsus Christ, Con một yêu dấu của Đức Chúa Trời, là Đấng sẽ đến thế gian này để làm chứng cho Lẽ thật.

Khi Đức Chúa Jêsus Christ thi hành chức vụ trên đất này, Ngài đã phán dạy hết thảy những người Giu-đa, cúng những người nào đến nghe Ngài giảng, trong số đó có cả những người Pha-ri-si, về trách nhiệm của họ đối với Luật pháp mà Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời đã ban cho họ.

Ma-thi-ơ 21:33-46: **Hãy nghe lời ví dụ khác.** Có người chủ nhà kia, trồng một vườn nho, rào chung quanh, ở trong đào một cái hầm ép rượu, và cất một cái tháp; rồi cho những kẻ trồng nho mướn, và đi qua xứ khác. Đến mùa hái trái, người chủ sai đầy tớ đến cùng bọn trồng nho, đặng thu hoa lợi. Bọn trồng nho bắt các đầy tớ, đánh người này, giết người kia, và ném đá người nọ. Người chủ lại sai đầy tớ khác đông hơn khi trước; thì họ cũng đối đãi một cách. Sau hết, người chủ sai chính con trai mình đến cùng họ, vì nói rằng: Chúng nó sẽ kính trọng con ta. Nhưng khi bọn trồng nho thấy con đó, thì nói với nhau rằng: Người này là kẻ kế tự đây; hê! hãy giết nó đi, và chiếm lấy phần gia tài nó. Họ bèn bắt con ấy, quăng ra ngoài vườn nho, và giết đi. Vậy, khi người chủ vườn nho đến, thì sẽ xử với bọn làm vườn ấy thế nào? Chúng trả lời rằng: Người chủ sẽ diệt đồ hung ác ấy cách khổ sở, và cho bọn trồng nho khác mướn vườn ấy, là kẻ sẽ nộp hoa lợi lúc đến mùa. Đức Chúa Jêsus phán cùng họ rằng: Các người há chưa hề đọc lời trong Kinh Thánh: Hòn đá đã bị người xây nhà bỏ ra, trở nên đá đầu góc nhà; Ấy là việc Chúa làm, và là một sự lạ trước mắt chúng ta, hay sao? Bởi vậy, Ta phán cùng các ngươi, nước Đức Chúa Trời sẽ cất khỏi các ngươi, và cho một dân khác là dân sẽ có kết quả của nước đó. Kẻ nào rơi trên hòn đá ấy sẽ bị giập nát, còn kẻ nào bị đá ấy rớt nhằm thì sẽ tan tành như bụi. Các thầy tế lễ cả và người Pha-ri-si nghe những lời ví dụ đó, thì biết Ngài nói về mình. Họ bèn tìm cách để bắt Ngài; song sợ thiên hạ vì thiên hạ tôn Ngài là đấng tiên tri.

Cây nho là bóng về Lời của Đức Chúa Trời hằng sống, bao gồm cả Luật pháp văn tự và Luật pháp của Thánh Linh sự sống, tức là Lẽ thật, vì Đức Chúa Jêsus Christ đã ví Ngài là gốc nho thật và Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời là Đức Chúa Cha là người trồng nho. Danh Đức Chúa Jêsus Christ được xưng là Lời Đức Chúa Trời mà trong Lời của Đức Chúa Trời có cả Luật pháp văn tự và Luật pháp của Thánh Linh sự sống.

Trái nho được dùng để ép lấy nước nho và nước nho đó sẽ tự lên men mà trở thành rượu nho, là bóng về Lẽ thật, còn trái nho sẽ được phơi khô sau khi đã ép lấy nước, sẽ được dùng làm bánh nho, làm lương thực cho thân thể xác thịt, còn rượu nho có tác dụng làm hưng chí loài người, là bóng về quyền phép của Lẽ thật và của Đức Thánh-Linh khiến linh hồn người tin Chúa được xúc dầu, như Lời Chúa có chép.

Thi-Thiên 104:15: **Rượu nho, là vật khiến hưng chí loài người, và dầu để dùng làm mặt mày sáng rỡ, cùng bánh để thêm sức cho lòng loài người.**

Nhã-ca 2:1-6: **Ta là hoa tường vi của Sa-rôn, bông huệ của trũng. Bạn tình ta ở giữa đám con gái như bông huệ ở giữa gai góc. Lương nhân tôi ở giữa đám con trai như cây táo ở giữa những cây rừng. Tôi vui lòng ngồi dưới bóng người; Trái người ngọt ngào cho ổ gà tôi. Người đưa tôi vào phòng yến tiệc, ngọn cờ người phất trên tôi ấy là ái tình. Hãy lấy bánh nho nâng đỡ lòng tôi; Dùng trái táo bổ sức tôi lại; Vì tôi có bệnh bởi ái tình. Tay tả người kê dưới đầu tôi, còn tay hữu người ôm lấy tôi.**

Bản King James version chép câu 5 trên như sau: ⁵Stay^{H5564} me with flagons^{H809}, comfort^{H7502} me with apples^{H8598}: for I am sick^{H2470} of love^{H160}.

Chữ **nâng đỡ** - Stay^{H5564} chép trong câu 5 trên, đó là chữ **𐤒𐤍𐤑** - camak, số 5464 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: **nâng đỡ, giúp đỡ, chống đỡ cho, khiến cho được nghỉ ngơi, là nơi nương dựa, khiến giữ vững tình**

thần, khiến được củng cố, khiến cho vững vàng;

Chữ **bánh nho - flagons**^{H809} chép trong câu 5 trên, đó là chữ **אֲשִׁישָׁה** - ‘ashiyshah, số 809 ra từ chữ **אֲשִׁישׁ** - ‘ashiysh, số 808 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *bánh nho (làm bằng trái nho khô ép lại), sự được ép lại, là nền tảng, nền móng, cơ sở, căn cứ, được thiết lập;*

Chúa Jêsus đã phán về Ngài, Lời của Đức Chúa Trời, là gốc nho thật, cho các môn đồ của Ngài biết:

Giăng 15:1-11: Ta là gốc nho thật, Cha Ta là người trồng nho. Hễ nhánh nào trong Ta mà không kết quả thì Ngài chặt hết; và Ngài tĩa sửa những nhánh nào kết quả, để được sai trái hơn. Các người đã được trong sạch, vì Lời Ta đã bảo cho. Hãy cứ ở trong Ta, thì Ta sẽ ở trong các người. Như nhánh nho, nếu không dính vào gốc nho, thì không tự mình kết quả được, cũng một lẽ ấy, nếu các người chẳng cứ ở trong Ta, thì cũng không kết quả được. Ta là gốc nho, các người là nhánh. Ai cứ ở trong Ta và Ta trong họ thì sinh ra lắm trái; vì ngoài Ta, các người chẳng làm chi được. Nếu ai chẳng cứ ở trong Ta thì phải ném ra ngoài, cũng như nhánh nho; nhánh khô đi, người ta lượm lấy, quăng vào lửa, thì nó cháy. Ví bằng các người cứ ở trong Ta, và những Lời Ta ở trong các người, hãy cầu xin mọi điều mình muốn, thì sẽ được điều đó. Nay, Cha Ta sẽ được sáng Danh là thể nào: ấy là các người được kết nhiều quả, thì sẽ làm môn đồ của Ta vậy. Như Cha đã yêu thương Ta thể nào, Ta cũng yêu thương các người thể ấy; hãy cứ ở trong sự yêu thương của Ta. Nếu các người vâng giữ các điều răn của Ta, thì sẽ ở trong sự yêu thương của Ta, cũng như chính Ta đã vâng giữ các điều răn của Cha Ta, và cứ ở trong sự yêu thương của Ngài. Ta nói cùng các người những điều đó, hầu cho sự vui mừng của Ta ở trong các người, và sự vui mừng các người được trọn vẹn.

Chữ **sự vui mừng - joy**^{G5479} chép trong câu 11 trên, đó là chữ **χαρά** - chara, số 5479 ra từ chữ **χαίρω** - chairo, số 5463 của tiếng Hy-lạp (Greek) có nghĩa là: *sự vui mừng, sự hoan hỷ, sự vui vẻ, sự khoái lạc, sự vui thích, sự vui sướng, sự sung sướng,*

Như vậy, chúng ta đã hiểu rõ ý nghĩa mâu nhiệm của cảnh vườn mà Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời đã tạo nên tại Ê-đen của Đức Chúa Trời đó là bóng về công việc của Đức Chúa Trời đã tạo nên thân hình cho loài người (mà khi nói đến loài người là nói đến tạo vật được dựng nên bằng hơi thở, tức là bởi Thần của Đức Chúa Trời, còn thân hình (thân thể xác thịt) của loài người được tạo nên bằng bụi đất, mà cảnh vườn tại Ê-đen là nói về bởi sự vui thích của Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời mà Ngài đã tạo nên thân hình cho loài người, để Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời sẽ đặt (hà sanh khí vào) vào thân hình đó, để trồng và giữ vườn, cũng là sự loài người phải quản trị đất, bắt đất phục tùng vậy.

Khi A-đam phạm tội ăn trái của cây biết điều thiện và điều ác, thì loài người bị đuổi ra khỏi cảnh vườn tại Ê-đen của Đức Chúa Trời, cho đến khi nào loài người vâng phục Luật pháp của Đức Chúa Trời mà bắt thân thể xác thịt mình phải phục Luật pháp của Đức Chúa Trời, là bóng về quyền phép của Lời hằng sống và bền vững của Đức Chúa Trời làm chết bản ngã của thân thể xác thịt mình, thì linh hồn đó sẽ được trở lại cảnh vườn của Đức Chúa Trời, như Đức Chúa Jêsus Christ đã phán với các môn đồ của Ngài, rằng: **Ví bằng các người cứ ở trong Ta, và những Lời Ta ở trong các người, hãy cầu xin mọi điều mình muốn, thì sẽ được điều đó. Nay, Cha Ta sẽ được sáng Danh là thể nào: ấy là các người được kết nhiều quả, thì sẽ làm môn đồ của Ta vậy. Như Cha đã yêu thương Ta thể nào, Ta cũng yêu thương các người thể ấy; hãy cứ ở trong sự yêu thương của Ta. Nếu các người vâng giữ các điều răn của Ta, thì sẽ ở trong sự yêu thương của Ta, cũng như chính Ta đã vâng giữ các điều răn của Cha Ta, và cứ ở trong sự yêu thương của Ngài. Ta nói cùng các người những điều đó, hầu cho sự vui mừng của Ta ở trong các người, và sự vui mừng các người được trọn vẹn.**

Sự vui mừng của Đức Chúa Jêsus Christ cũng có nghĩa là linh hồn của các môn đồ của Đức Chúa Jêsus Christ sẽ được trở lại cảnh vườn của Đức Chúa Trời tại Ê-đen vậy, vì ý nghĩa của sự vui mừng của Đức Chúa Jêsus Christ cũng như ý nghĩa của chữ Ê-đen của Đức Chúa Trời vậy.

Bài tiếp theo chúng ta sẽ tiếp tục suy gẫm những sự mâu nhiệm về ý nghĩa của các con sông chảy từ Ê-đen dâng tưới vườn của Đức Chúa Trời.